

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 24. XII aastakäik

15. detsembril 1937

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	1.50
Välismaale . . .	5.00
Poolaastas . . .	3.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . . .	kr. 30.00
1/2 "	16.50
1/4 "	10.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Kontoriametnike töö- ja puhkeaja korraldamisest eriseadusega. Piimakaubanduse uurimise komisjoni töö tulemusi Inglismaal. Haigekassade Lildu käälekandja kaldub poliitikasse. Kirjandus. Kaubandus-tööstuskoda täiendavaid ettepanekuid uue haiguskindlustuse seaduse eelnõu kohta. Üleriiklik Tekstiiltöösturite Ühing pidas peakoosoleku. Kaubandus-tööstuskoda uued liikmed. Kaubandus-tööstuskoda valimiste tulemusi. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äride register. Toiduainete turg. Väliisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedellid.

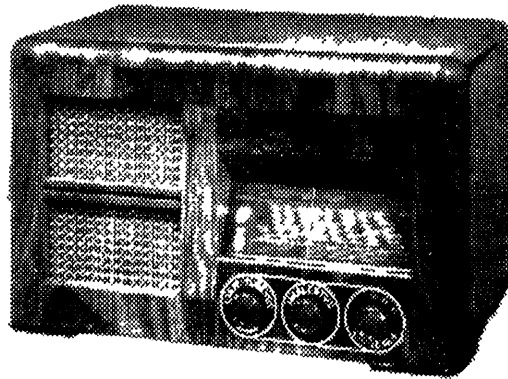

**Pühadelauaial
olgu esikohal**

**A/S
A. Brandmanne**

**kakao,
šokolaad ja
kompvekid**

SUPREMA 38 V.5.

VORK JA PATAREI VASTUVOITJAD
"RAADIO LADU". RAEKOJA PLTS-TEENRI 1

Tallinna Börsi ja Sadama Artell

toimetab käesolevast sügisest alates

kaupade autotransporti

täieliku vastutusega kaupade eest tolliladudest linna ja linnast tolliladudesse.

Eriti soodsad tariifid, kinnitatud Tallinna tolliinspeksiooni poolt.

Võtab enda peale ka lgasuguseid muid vedusid väljaspool tollirajooni.

15-aastase tegevuse jooksul on Tallinna Börsi ja Sadama Artell võitnud tööülesannete korraliku täitmisega täieliku usalduse.

Kontor: Tallinn, tollimaja, sadam

Telefonid 444-13 ja 475-24.

Kontoriametnike töö- ja puhkeaja korraldamisest eriseadusega

Kaubandus-tööstuskojale on Majandusministeerium saatnud seisukoha võtmiseks eraametnike koja poolt valjatootatud kolm seaduse eelnõu:

1) kaubanduslike kaitiste töökorralduse seadus, 2) kontorite töökorralduse seadus ja 3) kriminaalseadustiku muutmise ja laiendamise seadus.

Käesolevas artiklis peatuksin teise seaduse eelnõu, s. o. kontorite töökorralduse seaduse, juures.

See eelnõu käsitleb kontoriametnike töö- ja puhkeajaga ning tööolusid, tungides õige sügavalt tootandjate ja ametnike teenistusvahekordadesse. Seaduse eelnõu määrab kontoriametnike normaaltööaja 7 tunnile päevas ja 40 tunnile nädalas. Sealjuures pangaametnikele on aga ette nähtud rihem tööaeg, nimelt 6-tunnine tööpäev ja 34-tunnine nädal. Ületundide tegemine seaduse eelnõu järgi on lubatud ainult teatud juhtudel ja piiratud ulatuses, nimelt mitte üle 12 tunni nädalas ja 200 tunni aastas. Ületundide eest tuleb tasuga 50% kõrgemalt, kusjuures arvutamisel loetakse normaaltunnitasuks kuupalk jagatud 175-ga või aastateenistus jagatud 2100-ga. Peale selle on eelnõus ette nähtud palgaline puhke-aeg ühiseil ajuseil riigi- ja omavalitsusteenijatega ja üles seatud teatud nõudmised tööruumide kohta tervishoiu seisukohalt. Selle seaduse eeskirjade täitmise järelevalve, isegi tervishoiuunõuete täitmise suhtes, pannakse tööinspektoreile. Selle seaduse eeskirjade muutmise erikokkuleppega tööandja ja ametniku vahel on keeldud.

Seaduse eeskirjade täitmist peavad garanteerima sanktsioonid, mis on ette nähtud kolmandas seaduse eelnõus (arest kuni 1 kuuni või rahaträhv kuni 100 kroonini).

Kõigepealt tekib muidugi küsimus, kas on tungivat tarvidust säärase seaduse järgi. Igatahes pankade, kindlustusseltside ja teiste suuremate kontorite ametkonnast ei ole praeguse korra kohta nurinat kuulda olnud. Sellest peab järeldama, et teenistustingimused neis kaitistes on üldiselt rahuldavad. Ka on küsitav, kas säärane seadus tuleb ametnikule kasuks. Suuremad ettevõtted omavad aktsiaseltsi või kooperatiivühingu vormi. Nende juhatused on piiratud kõigi kulude suhtes peakoosolekuil vastuvõetud eelarvetega, sealhulgas ka teenistustasude maksmisel ametnikele. Kulude lausendid eelarveis on aga omakorda pii-

ratud tuludega. Kui nüüd seadusega pannakse peale kohustus maksa iga uletunni eest 50% võrra kõrgendatud tasu, siis on nii mõnigi ettevõtte, kelle eelarve ei kannata välja säärast koormat, sunnitud võtma revideerimisele ametnike põhipalgad. Seni maksid pangad, kindlustusseltsid ja paljud teised ettevõtted, hinnates ametnike tööd kas ameti järgi või individuaalselt, gratifikatsioonide, mis tõstsid ametnike teenistustasutunduvalt ning ergutasid neid oma võimeid rakendama intensiivsemalt tööle. Senine kord oma painduvusega on kindlasti otstarbekohasem ärielus kui seaduse eelnõus ettenähtud bürokraatlik töökorraldus, mille tulemused on väga küsitavad ka ametnike huvide seisukohalt.

Tahtsaimaid küsimusi, mida eelnõu puüab lahendada, on kontoriametnike normaaltööaja kestus. Eelnõu näeb ette normaaltööajana kontoreis 7 tundi päevas ja 40 tundi nädalas, pankadele aga kirjutab ta ette 6-tunnise tööpäeva ja 34-tunnise töönädala. Sel puhul kergib küsimus, kas on kaaluvaid põhjusi tööaja piiramiseks kontoreis 7 tunniga, samal ajal kui teiste äriteenijate tööaega kavatsetakse piirata 8 tunniga. Töö kontoreis ei ole üldiselt mitte niivõrd pingutav ega intensiivsem kui äriteenijail, nii et see tingiks lühemat tööaega. Meil Eestis ei ole töötempo kontoreis mitte väga kiire. Seega töö ise loom ei õigusta vahetegemist tööajas kontoriametnike ja äriteenijate suhtes. Peab aga veel arvesse võtma, et kaheksa tööpäeva võtaks endaga kaasa mitmesuguseid halbusi äriettevõtetele, kus on mõlemat liiki töötajate, ja võib koguni kujuneda takistuseks otstarbekohasele töökorraldusele. Vähemais kaubanduslikes ettevõtetes töötavad sageli kontoriametnikud ja teised äriteenijad ühises ruumis, ka teised töölud on neil ühtlased, mispärast kontoriametnike eelistamine tööaja suhtes võib ainult rikkuda nii ettevõtte teenijaskonna omavahelisi vahekordi kui ka äriteenijate vahekorda äriomanikuga ning välja kutsuda hõõrumisi ja sekeldusi, mis ei ole kasuks kellelegi asjaosalisist. Ka ei ole alati kerge tõmmata piiri, kust algab kontoritöö ja kus lõpeb äriteenija tegevus. Veel raskem oleks aga 7-tunnise tööaja läbiviimine tööstusettevõtteis, kus kontoritöö on tihedas seoses tööstusliku töö käiguga.

Ei saa kuidagi nõus olla sellega, et pankade suhtes pandaks maksma eriline tööaja ülemäär, lühem kui teistes kontorites. Kuigi pangaamet-

nike töö nõuab erilist hoolsust ja täpsust, ei saa seda siiski lugeda sedavõrd pingutatavamaks ja raskemaks teiste kontorite tööst, et see põhjustaks töötamise keeldu üle 6 tunni päevas. Kuigi seni on meie pankades tööpäev suuremalt jaolt üldreeglina 6-tunnine, siis tegelikult tuleb ka pangaametnikel töötada sageli rohkem; teatavates pankades on aga koguni üldreeglina maksev pikem tööaeg. Kui teatud ettevõtteis, kaesoleval juhul pankades, on võimalik olnud piirduda ametnike huvides lühema tööajaga, võrreldes teiste kontoritega, siis seepärast veel ei tohi kitsendada nende ettevõtete juhatajate õigusi, nagu karistusseks vastutuleku eest ametnikele. See oleks põhimõtteliselt ekslik teguviis ning sunniks tulevikus hoiduma igasugusest vastutulekuist ametnikele. Praeguse korra paremus seisab selles, et pangaametnike tööaeg ei ole nii strikt-konventsionaalne, vaid tarviduse korral töötavad ametnikud, ka omal initsiatiivil, kauem ilma erilise ületunnitasuta. Sealjuures tasutakse aga ametnike püüdlikkus ja hoolsus gratifikatsioonide näol. Kui aga pangad asetatakse säärasesse seisukorda, et äga minut, mis ametnik üle normaaltööaja on töötanud, tuleb karistuse ähvardusel arvestada ületunnitööna, siis peavad pangad loobuma gratifikatsioonide maksimisest.

Eelnõus ettenähtud ületundide arvutamise kord on kõrgemate ametnike suhtes täiesti kohaldamatu. Nende töö ei ole mitte šablooniliselt ühesugune, vaid väga mitmekesine. Neile pandavate ülesannete täitmine nõuab sageli eriteadmisi ja suuri kogemusi, mispärast ka kiire töö korral ei ole võimalik kasutada abijõude. Ka on sääraseid usaldusülesandeid, millede täitmine usaldatakse ainult teatud isikule. Kiire iseloomuga ülesannete täitmisel tuleb kõrgemal ametnikel töötada ka kodus, eelnõu keelab aga töö kaasaandmise koju. Sääraseid töid ei saa mõõta ületundidega; kui seda püütakse teha, siis jälle ei saa kuidagi kontrollida tehtud töötundide arvu. Neil põhjusil ei saa teha obligatoorseks ületundide arvestamist kõrgemate ametnike suhtes. Takistuseks selle juures on veel asjaolu, et kõrgemad ametnikud on sageli ise korralduste tegijad ja järelevalve teostajad üle normaaltööaja tehtava töö suhtes. Ei ole seepärast mõeldav, et isikud, kelle ülesandeks on tööde juhtimine ja järelevalve, käiksid tööaja suhtes ühise normi alla teiste töötajadega, seda enam, et ka nende töötasu on relatiivselt suurem.

Eelnõu järgi võib kontoreis ületunde teha vaid järgmistel juhtudel:

1) vääramatu võimu puhul, kuid ainult määral, mis on tarviline kontori normaalkäigu katmise vältimiseks;

2) kui see on tarviline kontori too huvides inventuuri, bilansi ja perioodiliste aruannete koostamiseks;

3) kontori likvideerimisel või ümberpaigutamisel;

4) töö kuhjumisel erakordselt.

Sealjuures, nagu alguses tähendatud, piirab eelnõu ka ületundide arvu. Antud loetelu on aga puudulik. Ei ole, näiteks, ette nähtud juhtu, kui arvepidamises on tekkinud vead, mis vaja vad kiiret korraldamist. Säärased vead võivad tekkida ametnike endi süü läbi, ja kui nad nende otsimisel on aja poolest veel piiratud, siis võib selle tagajärjel tekkida ettevõttele sekeldusi, koguni kahjusid. Ka ei ole kuidagi õigustatud säärase vigade otsimisel tehtavate ületundide eest tasu maksmine ja veel koguni poolteisekordselt.

Ületunde on eelnõu järgi lubatud teha vaid 12 tundi nädalas ja 200 tundi aastas. Lubatud ületundide arv on liig väike. Suuremates pankades, kindlustusseltsides ja teistes ettevõtetes takistaksid need normid aasta-aruande tegemist. Tõlde on need normid vastolus ka senise praktikaga, sest harilikult tehakse meil aasta-aruande koostamisel ja töö kuhjumisel ületunde vähimalt viis päeva nädalas à 3 tundi. Kui ametnik tööpäev kestab kas või ainult ühe tunni võrra kauem normaaltööpäevast, peab ta eelnõu järgi tegema vähimalt ühetunnilise vaheaja ja hiljem tööle tagasi tulema, mis on väga ebasoodus ametnike seisukohalt, kelle elukorter on kaugel töökohast.

Eelnõu püüab lahendada ka kontori ametnike palgalise puhkeaja küsimust, seades üles nõudmise, et igal aastal 1. mai ja 1. oktoobri vahel saab ametnik, kes vahet pidamata on teeninud samas kontoris üle ühe aasta, puhkust kaks nädalat, ja need, kes on teeninud üle kahe aasta — terve kalendrikuu. Meil on saanud juba üldiseks kombeks, et kontori ametnikele suvel antakse teatud puhkeaeg, kusjuures palk käib edasi. Puhkeaja pikkus on aga ettevõtte iseloomust ja suurusel. Väiksemas ettevõttes, kus on vähe töötajate, ei ole võimalik anda ametnikele pikka puhkeega, kuna selle all kannataks ettevõtte tegevus; asetäitjate palkamine aga käib vähemal ettevõtteil üle jõu. Suuremad ettevõtted, nagu pangad, kindlustusseltsid j. t., võtavad suveks praktikante ja võimaldavad oma alatistele ametnikele pikema puhkuse, mis ulatub kuni ühe kuuni. Seega näeme, et ettevõtteis, kus see võimalik, antakse niikuinii ametnikele küllalt pikk puhkeaeg. Kuid seadus peab arvestama ka väiksemaid ettevõtteid ja seepä-

rast ei ole otstarbekohane seadusega määrata ühekuist puhkeajaga ametnikele, kes on teeninud kõigest kaks aastat ühes kontoris. Ühekuise puhkeaja oleksid õigustatud saama ainult ametnikud, kes on teeninud vähimalt viis aastat ühes kontoris; väiksemate ettevõtete ametnike suhtes peaks aga ka sel juhul olema ette nähtud erandina lühem puhkeajag. Vaevalt võib seepärast kavatsatud seadus kontoriametnikele tuua ka puhkeaja suhtes suurt paremust.

Veel teisigi puudusi leidub kontorite töökorduse seaduse eelnõus, kuid nende üksikasjaline käsitlemine viiks liig kaugemale. Ettetoodust peaks aga olema selge, et eraametnike koja poolt väljatöötatud seadus ei tooks neid paremusi kontoriametnikele, mida loodavad eelnõu koostajad, küll võib aga säärame seadus tekitada arusaamatusi tööandjate ja kontoriametnike vahel ning seeläbi rikkuda seni valitsenud häid vahekordi.

V. Simsivart.

Piimakaubanduse uurimise komisjoni töö tulemusi Inglismaal

Oodata kitsendavate korralduste kaotamist

Asja avaldatuna on meil kasutada Inglise majandusministeeriumi juures asuva „Food Council“i uurimistöö tulemused Inglise piimakaubanduse kulude ja puhaskasu kohta, mis esitatakse parlamendile vastavate järelduste tegemiseks ja suuna andmiseks Inglise piimakaubanduse edaspidisele poliitikale.

Komisjoni arvamine võib osutada pöörettekitaavaks, kuna ta, olgugi käsitades ainult üht majandamise ala, võib siiski kergesti anda uue suuna kõikidele nendele majanduskorraldustele, millelele pandi alus möödunud majanduskriisi raskeimas järgus.

Nende eriliste korralduste motiiviks oli kaitsta Inglise põllumajandust ja põllumajanduse saadustega kauplejaid, kuna see majandusharu sai kriisist erakorraliselt raskesti riivatud. 1931. aastal oli Inglise parlament kriisiraskuste surve all sunnitud andma n.-n. „Agricultural Marketing Act“i, millega taoteldi midagi plaanimajanduse sarnase ettevõtte sisseseadmist ülalnimetatud majandusharus. Selleks loodi iga üksiku põllumajandussaaduse kohta terve rida asutusi, Board'e ja Council'e, kelle ülesandeks oli välja töötada ja majandusministrile kinnitamiseks esitada sellekohaseid majanduskavasid — n.-n. Scheme'e.

Sama seadus lubab scheme'ide läbiviimiseks loodud eriasutustele, Board'idele, kasutada järgmisi abinõusid:

a) Board võib ise osta reguleeritud tooteid, nendest toota saadusi, mis scheme'is ette nähtud — neid müüa, pakkida, hoida, müügis korraldada, kindlustada, reklaamida ja transporteerida;

b) nõuda registreeritud tootjalt, et need müüksid Board'i poolt nõutud kaupu ainult temale või tema kaudu;

c) Board'il on õigus osta või müüa või rentida tootjalt kõike, mis on tarviline produktsiooniks,

müügiks kohandamiseks või reguleeritud produktide müügiks;

d) Board'il on õigus koos töötada isikutega selleks, et teostada pp. a või c ettenähtud õigusi;

e) Board'il on õigus reguleerida produktide müüki aja keskes, mis Board'i poolt on määratud, järgmises:

I. kauba omaduses või liigis;

II. hinnas, millest kõrgemalt ega madalamalt kaupa ei tohi müüa.

f) määrata, kuidas kaubad peavad olema liigitatud, pakitud, alal hoitud, märgitud, kindlustatud, reklaamitud või transporteeritud;

g) selleks volitatud isikuil on õigus alati kontrollida ülalnimetatud nõuete täitmist;

h) igalt tootjalt võib nõuda aruannete, ankeetide jne. esitamist;

i) Board'il on õigus innustada põllumajanduslikku ühistegevust, uurimistööd ja haridust.

On endastmõistetav, et Board'ide sellekohane tegevus on riiklikult finantseeritud.

Olgugi et kaugeltki kõiki neid volitusi ei ole täies ulatuses käsitletud (arvestades eriti seda, et ettevõtjate registreerimist on nõutud ainult kõige suuremate ettevõtete suhtes — sedagi ad hoc — ja peamiselt Londoni toidurainetega varustamise alal), on juba õige varakult parlamendis nendele regulatiividele avaldatud vastuseisu, mille peamiseks põhjenduseks on, et sääraseid korraldused kuidagi ei saa kaasa aidata soovitud sihtidele — vahetalituskulude vähendamisele ja toodete hinnataseme reguleerimisele.

Olukorras selgusele jõudmiseks astusid koos Board'ide tegevuse algusega tööle mitmed erilised uurimiskomisjonid, kelle ülesandeks määrati andmeid koguda ja neid ümber töötada selleks, et

selgusele jõuda reguleeritava majanduse tulemuskes.

Säärasena ongi kolmeaastase uurimistöo tulemusena äsja teatavaks tehtud nimetatud „Food Council“i uurimistöo tulemused piima jaekaubanduse kulude ja tulude suuruse üle. Siinjuures peab nimetama, et piimamüügi suhtes on rakendatud Agricultural Marketing Act'i p. e, lõige 1, mille alusel oli vastava Board'i poolt kindlaks määratud piima müügihinna alammäär.

Kuna säärane „kindlustatud“ hind tekitas arusaadavalt põhjusil esmajoones tarvitajaskonnas vastumeelsust, siis esimese tõekehju nimetatud uurimiskomisjoni moodustamiseks andsid tarvitajate esindajad parlamendis. Oma kolmeaastase töö kestes on komisjon kogunud õige palju statistilist materjali ning on korjanud andmeid küll kaudselt, küll otseste läbirääkimiste kaudu kaupmeeskonnaga. Komisjon ise kinnitab, et ta tööst tuletavad järeldused baseeruvad üksnes objektiveeritud andmeil, mis puhul on kõrvale jäetud isiklikud veendumused ja mõjutused.

Esimese tähelepanuväärsusena pidi komisjon konstateerima, et hoolimata kõrgemast piimahinnast on piimamüüjate teenistus küllaltki tagasihoidlik, ning et on koguni palju juhtumeid, kus

kaupmees on tegutsenud suurema või vähema kahjuga. Kuna koguni kaupmeeskond ei ole suutnud „kindlustatud“ hinna tagajärjel suurendada oma teenistust, ei või kõne alla tulla kõrgema piimahinna maksmine tootjale.

Säärane tulemus paistab esimesel pilgul olevat paradoksaalne, kuid olukorra lähemal vaatlusel on komisjon jõudnud arvamisele, et sellane olukord on paratamatu, ning vastupidine arvamine, et kõrgem müügihind tõstab tootjate ja kaupmeeste teenistust, võib tekkida üksnes küsimuse mittelõplikult läbimõtlemissel tagajärjel.

Teenistuse mahaäämine piimahinna taseme tõusust osutus sõltuvaks sellest, et uue olukorra sunnil tõusid piimakaubanduse ärikulud.

Kindlaksmääratud piimahinna tõttu kadus siseturul võistlus üksikute piimakaupmeeste vahel toodete hinnas. Tarvitajate juuretõmbamiseks ja alalhoidmiseks tuli kaupmeeskonnal otsida seega uusi teid, mis leiti tarvitajaskonna üha parema ja painduvama teenimisega. Sel pinnal arenes äärmiselt terav võistlus, mis ei ole kadunud tänapäevalgi. Peamised võistlusvõtted olid järgmised:

1. piima hakati tarvitajale koju toimetama ühe korra asemel kaks korda päevas,
2. piima hakati tarvitajale koju toimetama väikestes (poolpintilistes) pudelites,
3. reklaamikulud tõusid eriti kõrgele.

Sääraste kulutuste suurusest annab pildi komisjoni statistiline materjal, millest nähtub, et ärikulud tõusid viimasel ajal kuni 12,5 pentsimi piima galloni kohta arvates. (See on umbes 21 senti liitrit.) Veel kujukama pildi ärikulude suurusest saame siis, kui arvestame, et piima liiter maksab ca 54 senti ja et keskmiselt teenis piimakaupmees piima liitrit 5,8 senti, mis on küllaltki väike summa võrreldes ärikuludega.

Komisjon seadis seega oma ülesandeks leida lahendus küsimusele, missuguste abinõudega saaks maha suruda liigselt kõrgeid ärikulusid piimakaubanduses.

Oma seisukoha on komisjon formuleerinud järgmiselt: „Kõige lihtsam meetod vahetalituskulude vähendamiseks on — vabastada jaekaubanduses piimahinnad igasugusest kontrollist. See tekitaks võistlust piimahinnas, mis praegu puudub, ja viiks hinna alandamisele tarvitaja kasuks. See tooks kaasa piimakaupmeeste arvu vähendamise — ja sellest sõltuvalt vahetalituskulude vähendamise — võimaldades järelejäänud kaupmeestel töötada vähemate kuludega, saavutades suuremat lähimüüki.“

Tõenäoliselt muutub komisjoni arvamine teoks. Inglise parlamendi ja valitsusasutuste töös hinnatakse sääraste komisjonide töid ja et

COGNAC MEUKOW

WHISKY HAIG
Champagner LANSON

Eelistatamad joogid igale pühade-lauale.

P. S. Alati ladus suures valikus konjakeid ja veine suuremaist prantsuse ja teiste maade tööstusist

K/K. JOH. TUSTI
Vene 4, Tallinn.

tepanekuid erilisel kõrgesti, mis siinsetele majandusringkondadele annab tõsist lootust, et esimesed mõrad, mis kriisiaegsele majanduse piiramise vallile löödud, võivad kergesti tuua kaasa

takistavaks muutunud kitsenduste kindluse langetamise kas või esialgu üksnes sisemaise kaubanduse ulatuses.

E. Pung.

Haigekassade Liidu häälekandja kaldub poliitikasse

Ajakiri „Töö ja Tervis“, mis ilmub Eesti Haigekassade Liidu väljaandel, mille tegevtoimetajaks on L. Johanson ja vastutavaks toimetajaks K. Luukk, on oma viimase numbriga (nr. 12) järjekordselt näidanud seda erilist vaimu, mis ei peaks kuidagi sobima haigekassade tegevuse raamidesse ega andma nende ametlikule häälekandjale ilmet.

Nimetatud ajakirja veergudelt võib lugeda ühenduses tööandjaskonna ja apteekrite kriitikaga päevakorral olevale haiguskindlustuse seadusele näit. järgnevat lauset: „Raske on veel leida võrdlust säärasele kitsale kihihuvide kaitsesele nagu sisaldavad seda K. J. „ettepanekud“.“ Edasi artiklis, kus puudutatakse töötülide lahendamist, öeldakse, et streigid oleksid ära jäänud, „kui meie tööandjal oleks olnud ausat (! Toim.) tahet tööliste kutseteühinguid tunnustada ja nendega astuda lepinguvahekorda.“ Järgnevalt võib lugeda (lk. 279), et ainult Hiina ja Jaapani lapsed Shanghais, võib-olla, saavad vähem palka kui Eesti tekstiiltöölised, ja sama ajakiri nr. 8 (1937) räägib: „Telgede arvu suurendamisega kaasas ei käi töötasu tõus, vaid vastavalt reguleeritakse tükitöö hindu nii, et tööline peab senisest enam pingutama, kuid töötasu selle läbi ei suurene.“ Edasi (nr. 7 lk. 166) leiab streigivabadus veendunud pooldamist, ja samas ühe teise ajakirja artikli autorile, kes märgib streigiküsimuses, et valitsusvõim peab siin olema tasakaalustavaks teguriks, antakse toimetuse poolt manitsus. „Nähtavasti mõtleb K. R. (Toim. lüh.) tasakaalustava teguri all Hitleri „riigivõimu“ kui eeskujuna, sest teistes Lääne-Euroopa maades on siiski veel streigivabadus olemas. Nr. 3 (lk. 69) j. m. võib leida ridu ametiühinguisse organiseerumise tarvilisusest, nr. 5 (lk. 115) on antud ruumi Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu üleskutsele ametiühinguliste agitaatorite kursuste asjus ja, sirvides 1936. a. „Töö ja Tervise“ aastakäiku, jagatakse sealt täit sümpaatiat „Rauaniidi“ ja „Kiviöli“ streikijatele ning loetakse tarviliseks tugevasti organiseeritult pidada võitlust tööandjatega — nimelt palga- ja sotsiaalpoliitika alal, tehakse agitatsiooni kollektiivlepinguile, mida

olevat sõlmitud sadasid (?) (nr. 8, 1936, jne. Need lühikesed näited peaksid iseloomustama seda vaimu ja mahtustele suhtumise suunda, mis valitseb ikõnealuse ajakirja veergudel.

Ja lõpuks „Töö ja Tervis“ nr. 5 — 1937. a. ütleb lausa välja „Töölisküsimusi käsitlevaid ajakirju ilmub Eestis vähe, on vaid sotsiaalpoliitiline kuukiri „Töö ja Tervis“, „Tööliskoja Teataja“, „Töö Hääl“ ja „Tükitööline“ ...“ Need loeteldud ajakirjad on ka tõesti oma sisult ja suhtumiselt kõigele väljaspool tööliikumist ja ametiühinguid niivõrd sarnased, et vahetegemine on mõeldav vaid ajakirja nimetuse kaudu. Puht-töölisorganide häälekandjate kui seesuguste ja nende emilme vastu ei saa kellelgi midagi olla ega olegi. Hoopis erilaadne on küsimus, kui tööliskonna tervishoiu teenistusse määratud organisatsioon, mille ülalpidamisest võtab osa $\frac{2}{3}$ kulude katmisega tööandjaskond, võimaldab oma häälekandjal laskuda tavalise ametiühingulise häälekandja tasemele, tuua kirjutusi, mis üldse ei kuulu selle asutuse kompetentsi (streigid, ametiühingute organiseerimine) ja lõpuks halvustavalt suhtuda nendele kihtidele, kes majanduslikult on mõõduandvad kogu selle organisatsiooni ülalpidamisel.

Säärane olukord on ebanormaalne ja oleks juba ammu olnud aeg selle lõpetamiseks. On tarvis eritella neid häälekandjaid, mis teenivad tööliste kutseorganisatsioone, ja neid, mille ülesandeks on olla informatsiooni toov, selgitav ja abistav sellasel suurel alal nagu seda on haiguskindlustus ning tulevikus võib-olla sotsiaalkindlustus.

Kui toimuvad ümberkorraldused meie haiguskindlustuses, siis eespool loeteldud pahe ühenduses Haigekassade Liidu häälekandjaga on nähtus, mis esmajoonel peab kuuluma likvideerimisele.

Tööandjaskond ei jää tuimaks pealtvaatajaks, et nende summadega, mis on määratud abivajajatele, tehakse kindlakondlikku ametiühingu poliitikat. Külvatakse tööliste ja tööandjate vahekorrisse rahulolematust ja süstitakse avalikkusse väärinformatsiooni.

Kirjandus

Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu aastaraamat I, november 1937. Tallinna Eesti Kirjastus-Uhisuse trükk, 98 lk.

Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu aastaraamat ilmus käesoleval aastal esimest korda, seades endale ülesandeks üksikasjaliselt käsitleda tekstiiltööstuse kui Eesti suurima tööstusharu olukorda ja päevaküsimusi.

Saateks ütleb väljaandja, et Eesti tööstus, kui gi järjekindlalt suurenevat rahvamajanduslikku tähtsust omandav tootmisala, on seni jäänud trükisõnaliste väljaannete poolest õige vaeseks. Tööstusele on omistatud võrreldes teiste rahvamajanduse aladega, nagu põllumajandus, üldiselt ametlikes ja poolametlikes väljaandetes vaid piiratud tähelepanu üksikute ülevaadete ja artiklite kujul. Tööstusküsimustele pühendatud ajakirjad, perioodilised väljaanded ja ka eriküsimusi ning üksiktööstusharusid käsitlevad teosed puuduvad Eestis, peale ühe eriajakirja trükiköötuses ja mõnede statistiliste ja üksikute vabrikute juubeliväljaannete.

Laiemas avalikkuses, osalt selgitustöö puudusest, valdavalt aga mõnede ringkondade pidevast propagandast tingitult, on tekkinud koguni halvustav suhtumine tööstusele — eriti tekstiiltööstusele. Tööstuses ja selle moodsajoomelises arengus, mis on enamikus maades rahvuslikuks uhkuseks, armastatakse meil sageli näha mingit võõrkeha ja rahva tööjõudu eksploateerivat nähtust. Neile vildakuile vaatele, eriti tekstiiltööstuse osas, seltsib hõlpsasti opositsioon tööstusprotsessis ettevõetavaile uuendustele ja alahindav suhtumine omamaistele tööstuskaupadele.

Sellane mõtlemisviis osutub ebaterveks nähtuseks rahvuskehas. Teadlik ja soliidne töösturikond moodustab tegelikult aktiivsema, julgema ja täit lugupidamist vääriva elemendi rahvastikust. Majanduslikult terves riigis püütakse tööstuse ümber luua võimalikult usaldusõhkkonda ja laiade hulkade poolt kapitalide paigutamine tööstusaktiivsesse on selle loomulik kaasnähtus.

Tervitataval kombel meie viimaste aastate majanduspoliitika on asetanud täisrõhu tööstusliku palge väljakujundamisele. See, vähimalt aastakümnet nõudev, aktsioon, ei saa aga täiuslikuks, kui unustatakse trükisõna kui mõjuv kaasaabiline, et laia rahvahulki kasvatada lugupidamisega suhtuma tööstusliku arengu saavutustele. Üleriiklik Tekstiiltöösturite Ühingu kui tekstiil-

tööstusharu esindaja tahab oma aastaraamatu kaudu aidata kaasa selleks, et tööstuse areng oleks nähtus, millele elab ja tunneb kaasa kogu rahvas.

Aastaraamatu lähimaks ülesandeks on peale üldküsimuste vaadelda eriti palgaolude arengut Eestis, tuua võrdlusandmeid teiste maade tekstiiltööstusest ja statistilisi tabeleid, valgustada kollektiivlopingute ja tööstusliku ratsionaliseerimise küsimusi ning esitada praktilisi võimalusi, mis meil Eestis sel alal on olemas. Pealesellega pühendab aastaraamat tähelepanu kogu maailma ning Eesti tekstiiltööstusele kui tervikule, tekstiiltoorainete küsimustele nii rahvusvaheliselt kui ka kodumaise turu ulatuses, maksundus-, hinnapoliitika jne.

Aastaraamatus tuuakse objektiivsed andmed ja artiklid tekstiiltööstusala parimate eriteadlaste sulest.

Üleriiklik Tekstiiltöösturite Ühingu on veendunud selles vanas tõs, et jõukad on need maad, kus edeneb ja õitseb tööstus. Nendel maadel on eeldusi ka kultuuri arenguks, sotsiaalse olukorra paranemiseks ja rahva üldiseks hüvanguks. Seda arusaamist tahetakse aidata süvendada ka käesoleva aastaraamatuga.

Aastaraamat sisaldab eripeatükke: Tekstiiltööstuse seisukord ja tegevus maailmas 1936. a., Tekstiiltööstus Eestis, Palgaolud Eesti tekstiiltööstuses, Ratsionaliseerimise küsimus tekstiiltööstuses ja lõppeks Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu tegevuse ülevaade 1936/1937. a.

Aastaraamat on väljusest väga soliidne väljaanne ja sisaldab hulga selgitavaid ning ülevaatlikke tabeleid.

Tallinna Kaupmeeste Seltsi juubelialbum 1917—1937, 40 lk. Tallinna Eesti Kirjastus-Uhisuse trükk, 1937.

Album on trükitud luksuspaberil ja sisaldab hulga pilte ja rea artikleid Tallinna Kaupmeeste Seltsi eesmärkidest ning ülesannetest, ta tööst moodunud aastakümneil, seltsi koostööst Kaubandus-tööstuskojaga ja püüdeist kaupmeeskonna organiseerimisel.

Väljaandja märgib tagasihoidlikult, et albumi ülesandeks on vaid selgitada suurtes joontes kaupmeeskonna koostöö ja organiseerimise tarvilisust ning jäädvustada lühidalt Tallinna Kaupmeeste Seltsi tegevus möödunud kahe aastakümne, eriti aga viimase viie aasta jooksul.

Album on väga kauni väljusega, pildid kriitpaberil puhtad ja selged.

PIIRITUSEPUHASTAMISE VABRIKUTE O.-Ü.

TALLINNA

VIINAVABRIK

PEENVIINAD
PARFÜMEERIA

Kuldauraha Pariisis 1924.

Grand Prix Tallinnas 1925.

Merepuiestee 15 :- Telef. 304-26

Baltolin —

Sillamäe tehase — võrdne parimale välismaa bensiinile, sealjuures aega **õkonoomsem.**

Baltolin'i Autoomanikud, tarvitage ja teie hoiate kokku!

Müügikohad Tallinnas:

**I Veneturg, Kalevi aia vastas
II Balti jaama vastas.**

Müük suurel ja väikesel arvul üle maa:
SHELL COMPANY kaudu.

Kaubandus-tööstuskoja täiendavaid ettepanekuid uue haiguskindlustuse seaduse eelnõu kohta

Uue haiguskindlustuse seaduse eelnõu § 10 p. 2 näeb ette, et naturas antava tasu väärtuse määrab kindlustusamet 3 aasta peale ette, kuna senise korra järgi määrati see vaid ühe aasta peale.

Tööstusringkonnad ei poolda selle uuenduse sisseviimist seadusse, vaid sooviksid jääda endise korra juure. Põhjenduseks tuuakse asjaolu, et kui ainete hinnad tõusevad, siis on üsna arusaadav, et töölised nõuavad ainete ümberhindamist, ja et sotsiaalministeeriumi töökaitse osakond täidab nende soovi. Kui hinnad langevad ja ainete ümberhindamist paluvad tööandjad, siis on aga väga kahtlane, et tööandjate soovile vastu tulakse. Seniste kogemuste järgi võib ütelda, et viimasel juhul asja arutamisele võtmine nõuaks seevõrra palju aega, et tööandjad tüdinevad õigluse põhimõtte maksmapanekut oodates. Ja kuigi küsimus arutusele võetakse, siis võivad töölised selle oma häälteenamusega kindlustusameti eita- valt otsustada.

Edasi on uue haiguskindlustuse seaduse eelnõus (§ 10 p. 3) „tõeliku ülevõltpidamise“ mõiste üsna selgusetu. Praegusel ajal seisame sageli nähtuse ees, et maal elav isik vallavalitsuse ja teiste tunnustajate väljenduste põhjal on näiteks

arvatud poja „ülevõltpidamisel“ olevaks, olgugi et poeg temale linnast saadab vaevalt tubakaraha kuus.

See paragraaf seaduse eelnõus peaks kindlaks määrama „tõelise ülevõltpidamise“ mõiste täpse definitsiooni.

Edasi paneb eelnõu § 23-da lõpplõige tööand- jatele uue kohustuse — maksa tööõnnetuste puhul haigekassadele ravimiskulud, mis seni olid haige- kassadekanda 2% -lise ravimismaksu kaudu. Kui see lõige seaduses põsima jääb, siis peavad töö- õnnetuste vastu kindlustamise preemiad mööda- pääsmatult tõusma, mis oleks majandusele uueks koormiseks.

Ka tahetakse uue seaduse eelnõuga muuta koduapteekide varustamise korda. Seni oli see haigekassade kohuseks tööliste 2% -lise ravimis- maksu arvel. Kui uue seadusega seda korda muu- detakse, siis tõusevad jällegi tööstusetevõtete koormised, sest haigekassad ja töölised nõuaksid järjest nende apteekide suurendamist ning täien- damist ning Sotsiaalministeeriumil oleks alati tüli nende nõudmiste arutamiseega. Seadus peaks täp- selt määrama, et apteegid seatakse üles ette- võtteisse haigekassade kulul.

Uleriiklik Tekstiiltöösturite Ühing pidas pea- koosoleku

Dir. J. Kuke kõne tekstiiltööstuse praegusest seisukorrast

Uleriiklik Tekstiiltöösturite Ühing, mis koon- dab 90% kogu Eesti tekstiiltööstusest, pidas kol- mapäeval, 8. detsembril, Eesti Vabrikantide Ühisuse ruumes korralise peakoosoleku.

Koosoleku juhatajaks valiti dir. J. Kukk ja protokollijaks dir. V. Simevart.

Ülevaatega Eesti tekstiiltööstuse praegusest seisukorrast ja konjunktuuri väljavaateist esi- nes ÜTÜ esimees J. Kukk. Kõneleja toonitas, et lõppev aasta võimaldab hindavat pilku heita tekstiiltööstuse olukorrale ja rea märkide najal avaldada arvamisi selle tööstusharu tuleviku suhtes.

Mööduv aasta tegi läbi kaks suurt konjunk- tuuri kõikumist. Aasta algul tõusid toorainete

hinnad erakordselt, kuid aasta lõpu poole hak- kasid need langema

Olukorda lähemalt vaadates näeme puuvilla alal (arvesse võttes siseturule jäänud puuvilla ja importeeritud puuvillast lõnga ja riie), et tekstiilturu maht peaks küll olema tunduvalt suurenenud. 1930. a. oli tarvitus 1.794.600 kg ehk 1,49 kg elaniku kohta, 1934. a. 2.632.000 kg ehk 2,19 kg elaniku kohta ja 1936. a. 3.483.000 kg ehk 2,90 kg elaniku kohta. 1935. a. 1936. a. tarviduse tõus näitab aga ilmselt puuvillaturu küllastumist, sest kindlasti võib ütelda, et eriti 1936. a. niihästi vabrikute kui ka kaupmeeste laod on tunduvalt tõusnud.

Samasugune pilt selgub villaste kaupade tu- rul, kus 1930. a. siseturg mahutas 703.800 kg

ja 1936. a. 965.880 kg. Siseturu maht on suurenenud rekordiliselt ka kunstsiidi alal, tõustes 1930. a. 95.500 kg, 1936. a. 296.200 kg-ni.

Paisunud laod, puuvilla ja villa hinna languse tõttu nendelt saadavad suured kahjud ja lõpuks tootajate arvu paratamatu tagasiminek (1936. a. 12.233 ja 1937. a. 1. okt. — 11.800) tõendavad, et on tegemist algavate raskuste tunnusatega selles tootusharus.

Praegusest turu kallastunud seisukorrast üleminek normaalsele olukorrale peaks toimuma tasapisi, kuid kindlasti ei saa valtida mõningaid vapustusi, mis tekivad sellest tootusele.

Viimasel ajal on meie avalikkuses nõutud hindade alandamist ja tööliskond oma poolt räägib „konjunktuurivõitudest“ ning sellest, et saadavatest kasudest tuleks palku tõsta.

Vabrikul tuleb aga tegelikult vaadata, et toorainete hinnalangusest saadud kahjud ei jääks peidetud haigusena ettevõtete kehha. Tarvis on bilansside koostamisel arvestada toorainete hinnalangust ja ligi

poole aastani ulatuvad tooraine tagavarad hinnata uute madalate hindadega. Samuti tulevad umber hinnata kallimast toorainest valmis- ja poolvalmiskauba tagavarad, et ettevõtete bilansid vastaksid tegelikkusele.

Seoses uue olukorraga tuleb silmas pidada ka kaupmehi, kel on küllalt suured tagavarad, ning valmisaaduste hindade reguleerimisel seda eriti arvestada.

Arvestades eelolevaid raskusi on tekstiiltööstusele küllalt oluline ka palgapoliitiline moment.

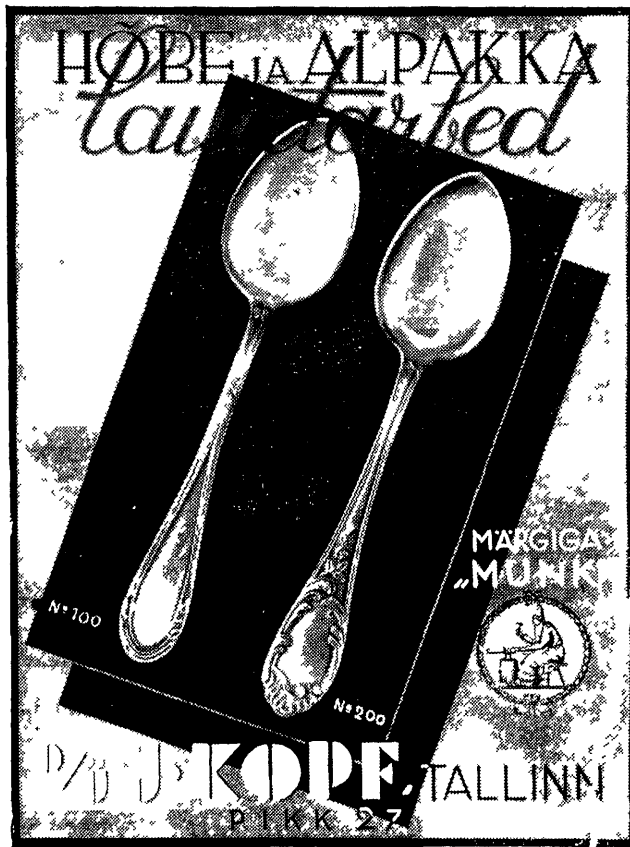
ÜTU omalt poolt töötab välja kavad ja peab õigeks olukorda, kus palgad oleksid ühtlustatud tekstiiltööstuse alade ja territoriaalsete rajoonide viisi. Nõnda kaoksik ka ära need ebaterved nähtused, et üksikuid vabrikuid mängitakse teis-

te vastu välja. Ka praegune tegelik palgaolude reguleerija — Töötulide Lahendamise Komisjon — peaks just seda momenti eriti arvestama ja omalt poolt püüdma kõigiti palku hoida ühtlasel tasemel ja, arvestades tulevikku, tekstiiltööstuse ühtlast palgataset lõhkuda püüdvate, liialdatud nõudmiste rahuldamisest loobuma.

Peakoosolekul asuti veel seisukohale, et ka valikute vabatahtlike ametuste (nagu jõulukungid jne) andmise ajal tuleb lahtuda ühistest alustest.

Elarve vastuvõtmisel konstateeriti, et ÜTU-l tuleb astuda rida samme selleks, et edaspidi meie avalikkus oleks nii palgaoludest, maksetavate palgade keskmistest kui ka tekstiiltööstuse seisukorrast perioodiliselt ja õiglaselt informeeritud. Senine, peamiselt tööliskonna orgaanide poolt avalikkusele antav, informatsioon on äärmiselt ühekülgne.

Juhatusest väljalingenud esimees J. Kukk (Balti Puuvillavabrik) ja liikmed V. Simsivart (Narva Linaketramise Manufaktuuri), A. Schipai (Kreen-

holmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri), C. Wachmann (Kreenbalt), juhatusel liikme kandidaadid P. Camessaca (Kreenholm), M. Laaman (Viljandi Linavabrik), distsiplinaar- ja liikmed A. Jürimaa (Kreenholm), V. Reinok (Narva Linaketr. Man.) ja liikmekandidaadid G. Jonsson (Narva Kalevi Man.), G. Brockhausen (Kreenholm), A. Tõllasepp (Viljandi Linavabrik) ja I. Kačelkovič (Estotrikoo) valiti tagasi. Uuena valiti juh. liikme kandidaadiks J. Ariakas (a.-s. Rauaniit). Revisjonikomisjoni liikmeiks valiti G. Jonson, A. Abram ja J. Lenk (a.-s. Linaproduct) ning kandidaatideks J. Zimmermann (a.-s. Vill), Max Besprosvanny (Betty Besprosvanny ja Poeg) ja J. Pöder (Estonia).

Kaubandus-tööstuskoja uued liikmed

Valitud 30. nov. 1937. a.

Panganduse ja kindlustuse sektsioon

(I sektsioon):

Kurvits, Peeter — Tallinn, end.
 Koch, Harry — Tallinn, end.
 Scheel, Klaus — Tallinn, end.
 Tannebaum, Felix — Tallinn, end.
 Koppel, Karl — Tartu, end.
 Puhk, Joakim — Tallinn, end.
 Lagrum, Richard — Tallinn, end.
 Pakosta, August — Tartu, end.
 Rimmel, August — Rakvere, end.
 Vassil, Karl — Valga, end.
 Reuss, Gerhard — Tallinn, end.
 Veber, Moritz — Tallinn, end.
 Konze, Jaan — Tartu, uus.
 Kuben, August — Tallinn, end.
 Schulmann, Robert — Tallinn, end.
 Kurvits, Paul — Tallinn, uus.
 Mirlieb, Gerhard — Tallinn, end.
 Hirschfeldt, Paul — Pärnu, end.
 Rütli, Oskar — Tartu, end.
 Jaanson, Georg-Herman — Tallinn, end.

Kandidaadid:

Pfeiffer, Valter
 Ströhm, Bernd
 Lieven, Harry
 Martin, Karl.

Suur- ja keskkaubandus (II sektsioon):

Gutkin, Heinrich — Tallinn, end.
 Janson, Johannes — Tallinn, end.
 Veier, Aleksander — Tallinn, end.
 Weiss, Kurt — Tallinn, end.
 Simm, Helmar — Tallinn, uus
 Puhk, Joakim — Tallinn, seni I sekts. liige
 Palgi, Eduard — Narva, uus
 Mirvitz, Boris — Tallinn, end.
 Schmidt, Hans-Friedrich — Tallinn, end.
 Jürgens, Gottlieb-Hermann — Viljandi, uus.
 Mägi, Paul — Petseri, end.
 Ebber, Paul — Võru, uus
 Rumberg, Johann — Tallinn, end.
 Karschenstein, Haim — Tallinn, end.
 Jürison, Karl — Tallinn, uus
 Kodres, Jüri — Tallinn, end.
 Veske, Johannes — Rakvere, uus
 Toming, Johan — Tartu, end.
 Ennus, Kaarel — Tartu, seni V sekts. liige.
 Einborn, Leopold — Tallinn, uus

Kandidaadid:

Reintam, Konstantin
 Uibopuu, Karl-Oskar
 Luksep, Peeter
 Kurg, Jaan
 Andrekson, Johan
 Raudsepp, Voldemar
 Laane, Villem
 Kuulmata, Jüri
 Lepp, Karl
 Günther, Herbert

Väikekaubandus (III sektsioon):

Semmiste, Johann — Võru, end.
 Kärner, Arnold — Valga, uus
 Karu, Jaan — Pärnu, end.
 Tupits, August — Viljandi, end.
 Lepp, Rudolf — Tallinn, uus
 Zirkel, Peeter — Tartu, uus
 Haring, Gustav — Petseri, uus
 Kaik, Johannes — Narva, end.
 Kops, Johannes — Narva, end.
 Hermaan, Karl — Tartu, uus
 Muttikas, Karl — Tallinn, end.
 Erit, Ado — Tallinn, uus
 Valbe, Johannes — Tallinn, end.
 Henning, Karl — Tartu, uus
 Sutt, Jüri — Pärnu, uus
 Karukäpp, August — Pärnu mk., uus
 Unsaar, Johannes — Narva, uus
 Oolo, August — Tartu, uus
 Kapsi, Oskar — Kuressaare, uus
 Rammulus, Eduard — Rakvere, uus.

Kandidaadid:

Raamat, Julius
 Teppan, Alfred
 Kesa, Jüri
 Aren, Bernhard
 Liias, August
 Laks, Jüri
 Meister, Albert
 Edavere, Jaan
 Reimundt, Jaan
 Reimets, Mihkel

Suurtööstus (IV sektsioon):

Ginovker, Ovsei — Tallinn, uus
 Sihver, Johan — Tallinn, end.
 Luther, Martin — Tallinn, end.
 Tõnisson, Aleksander — Tallinn, end.

Kerson, Oskar — Tallinn, uus
 Puskar, August — Tallinn, uus
 Meyer, Bruno — Tallinn, end.
 Kõlgas, Oskar — Tallinn, end.
 Kukk, Juhan — Tallinn, uus
 Kõva, Alfred-August — Tartu, end.
 Schmidt, Herbert — Pärnu, end.
 Sulg, Edgar — Tallinn, end.
 Essen, Nikolai — Tallinn, end
 Tofer, Heinrich — Tallinn, uus
 Oja, Johann — Tallinn, end.
 Menning, Voldemar — Tallinn, uus
 Rosen, Ernest — Tallinn, end.
 Meerits, August — Tallinn, end.
 Teetsov, Anton — Tallinn, end.
 Männik, Hans, — Tartu, uus.

K a n d i d a a d i d :

Seiler, Martin
 Kimberg, August
 Linholm, Artur
 Lill, Julius
 Kolts, Hermann
 Feldmann, Harry
 Koch, Hermann
 Sakk, Eduard
 Tavast, Roman
 Brockhausen, Gerhard

Kesk- ja väiketööstus (V sektsioon):

Tamm, Voldemar — Võru mk., uus
 Silvere, Ants — Tartu mk., uus
 Klassen, Vladimir — Pärnu, end.
 Pääsuke, Aleksander — Tartu, uus
 Zimmermann, Oskar — Tartu, end.
 Veber, Jakob — Narva, end.
 Tiido, Voldemar — Tartu, end.
 Kuusloo, Villem — Tartu, end.
 Siil, Richard — Viru mk., end.
 Luberg, Carl — Tallinn, uus
 Seemann, Aleksander — Tallinn, end.
 Glück, Gustav — Pärnu, uus
 Sinisoff, Alfred — Tallinn, end.
 Tsõpukov, Simeon — Tallinn, uus
 Kesker, Villem — Tallinn, end.
 Lorens, Jaan — Tallinn, end.
 Karja, Aleksander — Tallinn, uus
 Ilisson, Johan — Tartu, end.

Peterson, Ferdinand — Harju mk., uus
 Kokla, Gustav — Lääne mk., uus.

K a n d i d a a d i d :

Biek, Jakob
 Pentre, Paul
 Schvede, Jaan
 Jõers, Erich
 Tami, Aleksander
 Ruubel, Karl
 Jürgens, Aleks.-Ed.
 Treufeldt, Jaan
 Palvar, August
 Villems, Georg

Laevandus (VI sektsioon):

Rang, Jakob — Pärnu, uus
 Neuhaus, Heinrich — Tallinn, end.
 Toomara, Oskar — Tallinn, end.
 Martinson, Mihkel — Pärnu, uus
 Reedre, Aleksander — Tartu, end.
 Kain, Toomas — Tallinn, end.
 Öunpuu, Johann — Tallinn, uus
 Rosenvald, Eduard — Tallinn, end.
 Veskioja, Johannes — Tartu, uus
 Krull, Viktor — Pärnu, uus
 Raudsepp, Jaan — Tartu, end.
 Teär, Julius — Kuressaare, end.
 Paikre, August — Tartu, uus
 Tannebaum, Ilmar — Tallinn, end.
 Liimann, Theodor — Tallinn, uus
 Uusma, Kaarel — Tallinn, end.
 Tiedemann, Oskar — Tallinn, end.
 Tallo, Jaan — Pärnu, uus
 Ramm, Toomas — Pärnu, uus
 Bergmann, Ernst — Tallinn, end.

K a n d i d a a d i d :

Kristenbrunn, Gustav
 Koolmeister, Joonas
 Soone, Herman
 Inkapööl, Aleksander
 Loosberg, Johannes
 Teng, Johannes
 Jungermann, Priidik
 Sepp, Oskar
 Sergo, Gustav
 Silberberg, Jüri

Kaubandus-tööstuskoja valimiste tulemusi

Äsja möödunud Kaubandus-tööstuskoja valimistest osavõtt oli elavam kui ühelgi endisel valimisel (1925, 1929, 1933) ja seda niihästi arvu- liselt kui ka protsentuaalselt. Elav osavõtt tõestab, et koja töö on leidnud hindamist oma valijaskonna poolt ja huvi koja vastu on tõusnud. Valimiste osavõtu keskmine protsent — 53,2 — on kutseomavalitsuse kohta küllalt suur, seda enam, et kojalt puht-tehniliselt ei ole võimalik teha valimistest osavõttu kõikidele valijatele küllalt kättesaadavaks ja et valimised kestsid vaid ühe päeva. Koda on püüdnud valijaskonnale vastu tulla ja on hääletuskohtade arvu, võrreldes eelmiste valimistega, suurendanud 10 koha võrra (38 hääletuspunkti eelmise 28 vastu).

Tabelis nr. 1 on antud ülevaade 1937. a. koja valimistel esinenud kandidaatide arvust valimis- jaoskondade ja sektsioonide järgi. Sellest tabelist näeme, et üldse kandideeris kotta 216 isikut, kusjuures kõige enam oli kandideerijaid Tallinnast ja Harjumaalt (110), sellele järgnes Tartu ja Tartumaa (38), Pärnu ja Pärnumaa (16), kuna kõige vähem oli kandideerijaid Paidest ja Järva- maalt (3).

Mis puutub kandidaatide üldarvu koja eelmistel valimistel, siis oli see 5 võrra vähem, s. o. 211.

Kõige enam kandidaate oli V (kesk- ja väike- tööstuse) sektsioonis ja nimelt 50, kuna kõige vähem I (panganduse ja kindlustuse) sektsioonis — 24. V sektsiooni kandidaatide rohkus on osalt seletatav selles sektsioonis kahe iseseisva võist- leva rühmituse esinemisega valimistel.

Tabel nr. 2 näitab koja valimistest osavõttu 1937. a. valimisjaoskondade ja sektsioonide järgi. Ruumi kokkuvõtu mõttes on selles tabelis näida- tud valijate arv jaoskondades, valimistest osavõt- nute arv suuremates linnades eraldi ja valimistest osavõtnute arv maakonnas koos vähemate linnade ja alevitega. Osavõtu protsent on võetud terve valimisjaoskonna kohta ühine, s. o. linn ja maa- kond kokku, kuna see ei muuda palju üldpilti, sest osavõtt maal oli linnadega võrreldes tagasi- hoidlikum. Tabeli lõppkokkuvõttest näeme, et üldse anti sektsioonides kokku 4152 häälet ehk 53,2% kogu hääletarvust, missugused arvud osu- tavad suuremateks kui eelmistel valimistel (vaa- ta tabel nr. 4).

Silmas pidades Tallinna osatähtsust Kauban- dus tööstuskoja koosseisu moodustamisel toome ta- belis nr. 3 valijate ja antud häälte arvu Tallin- nas 1933. ja 1937. a. valimistel.

Sellest näeme, et kuigi valijate arv Tallinnas 1937. a. tunduvalt suurenes, jäi valimistest osa- võtu keskmine protsent endiseks, s. o. 60%.

Tabelist nr. 4 selgub, et kõige loium oli osa- võtt Kaubandus-tööstuskoja valimistest 1929. a., s. o. koja teise koosseisu valimistel. Kahe osi- mese, 1925. ja 1929. a., valimisega võrreldes on valimistest osavõtt tunduvalt tõusnud 1933. a., kus see tõusis 47,8%-ni. Kõige suurem osavõtt valimistest oli aga 1937. a., kus antud häälte arv oli kõikides sektsioonides suurem kui kunagi varem, välja arvatud I sektsioon, kus valijate arv oli vähenenud, kuid kus osavõtu protsent oli 100%.

Kaubandus-tööstuskoja 1937. a. valimise tulemusi

Valimis- jaoskon- nad	I Tallinna linn ja Harju- maa valim. jsk.				II Haapsalu linn ja Läänemaa valim. jsk.				III Paide linn ja Järvamaa valim. jsk.				IV Rakvere linn ja Virumaa valim. jsk.				V Narva linn valim. jsk.		VI Tartu linn ja Tartu- maa valim. jsk.									
	Valis				Valis				Valis				Valis				Valis		Valis									
	Valimis- õiguslike	Tallinn	Harjuma	Kokku	%	Valimis- õiguslike	Haapsalu	Läänemaa	Kokku	%	Valimis- õiguslike	Paide	Järvamaa	Kokku	%	Valimis- õiguslike	Rakvere	Virumaa	Kokku	%	Valimis- õiguslike	Narva	%	Valimis- õiguslike	Tartu	Tartumaa	Kokku	%
I	15	15	—	15	100,0	—	—	—	—	0,0	—	—	—	—	0,0	1	1	—	1	100,0	—	—	0,0	5	6	—	6	120,0
II	667	484	7	491	73,6	56	22	16	38	67,8	74	21	24	45	60,8	98	42	20	62	63,3	70	64	91,4	263	199	26	225	85,5
III	1236	433	20	453	36,6	151	21	13	34	22,5	132	16	21	37	28,0	325	47	27	74	22,8	149	130	87,2	69	252	61	313	45,3
IV	116	110	—	110	94,8	—	—	—	—	0,0	1	1	1	1	100,0	1	—	—	—	0,0	3	1	33,3	22	19	2	21	95,4
V	694	342	16	358	51,6	83	12	19	31	37,3	61	10	14	24	36,4	33	18	18	36	27,1	55	49	89,1	363	261	35	296	81,5
VI	126	71	2	73	57,9	8	2	—	2	2,3	—	—	—	—	0,0	29	—	—	—	0,0	9	—	0,0	40	22	3	25	62,5
	2854	1455	45	1500	52,5	376	57	48	105	27,9	273	47	60	107	39,2	587	108	65	173	29,5	286	24	85,3	1385	759	127	886	64,0

Tabel nr. 1.

Kaubandus-tööstuskoja liikmekandidaadid valimisjaoskondade ja sektsioonide järgi 1937. a.

Valimis- jaoskond	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		K o k k u
	Tallinn	Harjumaa	Haapsalu	Läänemaa	Paide	Järvamaa	Rakvere	Virumaa	Narva	Tartu	Tartumaa	Viljandi	Viljandimaa	Pärnu	Pärnumaa	Valga	Valgamaa	Võru	Võrumaa	Petseri	Petserimaa	Kuressaare	Saaremaa		
I sektsioon	15	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	24	
II sektsioon	17	1	2	1	—	1	1	1	1	8	1	3	1	2	1	1	—	1	—	1	—	1	—	45	
III sektsioon	12	—	1	1	1	—	1	1	3	6	1	2	1	2	1	1	—	1	—	1	—	1	—	37	
IV sektsioon	24	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	
V sektsioon	21	1	—	1	—	1	—	1	1	9	2	2	—	2	1	1	1	2	1	1	1	1	—	50	
VI sektsioon	19	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	2	—	30	
K o k k u	108	2	3	5	1	2	3	3	6	34	4	7	2	12	4	4	1	5	1	3	1	5	—	216	
	110	8	3	3	6	6	38	9	16	5	6	4	5	6	4	5	216								

Mis puutub üksikutesse sektsioonidesse, siis osavõtt oli loium III (väikekaubanduse), V (kesk- ja väiketööstuse) ja VI (laevanduse) sektsioonis. See on osalt seletatav nähtusega, et III ja V sektsiooni valijaskonnast paljud asuvad kaugel valimispunktidest, kuna VI sektsiooni valijatest osa on merel ja neil on seetõttu võimatu ilmuda valimisele.

I, II ja IV sektsiooni valijad oma rõhuvas enamuses asuvad aga suuremates keskustes ja neil on seega valimistest osavõtt hõlpsam.

Tabelist nr. 5 näeme, kust ja kui palju on valitud liikmeid kotta. Selgub, et kõige rohkem

Tabel nr. 3.

Kaubandus-tööstuskoja valimistest osavõtt Tallinnas 1933. ja 1937. a.

Sektsioonid	1933. a.			1937. a.		
	Valijaid	Valis	%	Valijaid	Valis	%
I	16	17	106	15	15	100
II	517	402	78	638	484	76
III	703	335	47	931	433	47
IV	68	59	86	114	110	95
V	424	244	58	589	342	58
VI	86	55	64	102	71	70
	1814	1112	60	2389	1455	60

valimisjaoskondade ja sektsioonide järgi.

Tabel nr. 2.

VII Viljandi linna ja Viljandimaa valim. jsk.					VIII Pärnu linna ja Pärnumaa valim. jsk.					IX Valga linna ja Valgamaa valim. jsk.					X Võru linna ja Võrumaa valim. jsk.					XI Petersi linna ja Petersimaa valim. jsk.			XII Kuressaare linna ja Saaremaa valim. jsk.			Valis					
Valis					Valis					Valis					Valis					Valis			Valis			Üldse	%				
Valimis- õiguslikke	Viljandi	Vilj- maa	Kokku	%	Valimis- õiguslikke	Pärnu	Pärnumaa	Kokku	%	Valimis- õiguslikke	Valga	Valgamaa	Kokku	%	Valimis- õiguslikke	Võru	Võrumaa	Kokku	%	Valimis- õiguslikke	Petersi	%	Valimis- õiguslikke	Kuressaare	%			Üldse valimis- õiguslikke			
—	—	—	—	0,0	1	—	—	—	0,0	1	1	—	1	100,0	1	1	—	1	100,0	—	—	0,0	—	—	0,0	—	—	0,0	24	24	100,0
80	57	16	73	91,2	137	84	16	100	73,0	59	30	8	38	64,4	59	32	17	49	83,0	41	44	107,3	21	18	85,7	1625	1247	76,7			
231	79	39	118	51,1	325	110	24	134	41,2	153	61	14	75	49,0	211	40	25	65	30,8	74	42	56,7	86	47	54,6	3765	1522	40,4			
1	2	—	2	200,0	14	8	—	8	57,1	1	1	—	1	100,0	2	2	—	2	100,0	1	—	0,0	—	—	0,0	162	146	90,1			
100	40	16	56	56,0	152	80	10	90	59,2	42	21	4	25	59,5	114	25	31	56	49,1	65	46	70,8	22	21	95,4	1889	1088	57,6			
—	—	—	—	0,0	27	19	—	19	70,4	1	—	—	—	0,0	—	—	—	—	0,0	—	—	0,0	20	6	30,0	338	125	37,0			
412	178	71	249	60,4	656	301	50	351	53,5	257	114	26	140	54,5	387	100	73	173	44,7	181	132	72,9	149	92	61,7	7803	4152	53,2			

Tabel nr. 4.

Kaubandus-tööstuskoja valimistest osavõtt 1925., 1929., 1933. ja 1937. a.

Sektsooniid	1925. a.			1929. a.			1933. a.			1937. a.		
	Valijaid	Valis	%	Valijaid	Valis	%	Valijaid	Valis	%	Valijaid	Valis	%
I	35	29	82,9	32	30	93,8	26	25	96	24	24	100
II	1681	1098	65,3	1846	847	45,9	1451	1028	71	16,5	1247	76,7
III	3940	1110	28,2	3674	686	18,7	3111	1242	39	376	1522	40,4
IV	125	92	73,6	152	90	59,2	99	80	80	162	146	90,1
V	2215	789	31,4	2175	516	23,7	1548	676	44	1889	188	57,6
VI	344	95	27,6	358	100	27,9	376	108	28	338	125	37,0
	8540	3213	37,6	8237	2269	27,5	6611	3159	47,8	7803	4152	53,2

Tabel nr. 5.

Kaubandus-tööstuskoja liikmed asukoha järgi 1933. ja 1937. a.

Sektsooniid	Tal-	Haap-	Paide	Rak-	Narva	Tartu	Vil-	Pärnu	Valga	Võru	Pet-	Kures-	Pär-	Võru-	Tartu-	Viru-	Har-	Lää-
	linn	salu		vere			jandi				seri	saare	num.	maa	maa	jum.	nem.	
	1933	1937	1933	1937	1933	1937	1933	1937	1933	1937	1933	1937	1933	1937	1933	1937	1933	1937
I	14	13	—	—	1	1	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—
II	13	13	—	—	1	1	—	—	4	2	1	1	—	—	—	—	—	—
III	4	4	—	—	1	3	3	6	4	2	1	2	2	1	1	1	1	1
IV	16	17	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V	8	7	—	—	—	—	—	1	1	6	5	1	—	—	—	—	—	—
VI	10	10	1	—	—	—	—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	65	64	1	—	—	—	—	1	3	4	5	26	21	4	2	9	11	2
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2

Tabel nr. 6.

Kaubandus-tööstuskoja koosseis 1937. a.

Sektsooniid	Endised koja liikmed	Uued koja liikmed
I	18	2
II	13*	7
III	7	13
IV	13	7
V	11	9
VI	11	9
	73	47

valiti kotta liikmeid Tallinnast, siis Tartust ja Pärnust. Ühtki koja liiget ei ole valitud Paidest ja Järvamaalt.

Tabel nr. 6 selgitab koja koosseisu selles mõttes, kui palju 1937. a. valitud liikmetest on endised (s. o. kuulusid ka 1933. a. valitud koja koosseisu) ja kui palju on valitud uusi.

Tabelist näeme, et koja liikmeid endisest koosseisust on 73, seega rõhuv enamus, kuna uusi on valitud 47.

A. P.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Enne äriuste sulgemist äriruumes olnud ostjale võib veel kaupamüüa

Kaubandus-tööstuskoja poole on pöördunud seletuse saamiseks sundmääruse asjus kauplemise aja kohta Tallinna linnas. Kehtivas sundmääruses on ära tähendatud kaupluste lahtioleku aeg, kuid puudub selgus selle kohta, mis tu-

leb ettevõtte pidajal või äriomanikul teha sel juhul, kui ostja on ärisse tulnud äri lahtioleku ajal, enne uste sulgemist, aga ei ole veel oma oste jõudnud teha, ütleme ostjate rohkuse tõttu, nagu seda sageli juhtub äride sulgemise eel. Kas on kaubamüüjal lubatud enne äriuste sulgemist kauplustesse astunud ostjat rahuldada või tuleb säärane ostja välja saata toda rahuldumata?

31. mail 1933. a. linnavolikogu võttis vastu soovivaalduse, et kauplemise aja määrust täien-

*) Nendest 2 liiget kuulusid enne teistesse sektsoonidesse (I ja V).

Tallinna Linnapank

Tallinn, Suur Karja tän. 7

Telegr. aadress: Linnapank

Toimetab kõiki pangaoperatsioone sise- ja välismaal

Võtab kaupu oma aitadesse hoiule ja annab nende vastu laene

OPERATSIOONISAAL JA RAAMATUPIDAMISE OSAKOND 426-75

NARVA LINAKETRAMISE MANUFAKTUURI

KONTOR: TALLINN, PÄRNU MNT. 11. TEL. 442-33, 442-34

Valmistab linaseid riideid:

PESU-, VOODI-, LAUA-, KLEIDI-
MÖÖBLI-, KÄTERÄTIKU- jne. ning

uuemates mustrites:

PÄEVATEKKE, PÕRANDAVAIPU,
VOODIESISEID VAIPU, PÕRAN-
DARIIDEID

Müügil kõigis suuremates manufaktuurärides
üle maa

dataks selles mõttes, et kauplustel on lubatud rahuldada neid ostjaid, kes enne uste sulgemist on asunud kaupluse ruumes. Linna sundmääruste komisjoni ettepanekul aga jäeti sellekohane täiendus uuest sundmäärusest välja, kuna komisjoni arvates kehtivad seadused ei keela talitada ülaltoodud soovivalduse kohaselt.

Seega tuleb sundmäärust kaupluste lahtioleku aja kohta tõlgendada nii, et enne uste sulgemist äri ruumes olnud ostjad võivad oma ostud sooritada ega tarvitse oma ostutehinguid jätta poolele, kuigi äriüksed on suletud.

Kaubandus-tööstuskoda palus võrkeelsete etikettide tarvitamise loa pikendamist

Asjast huvitatud äriühingud pöördusid koja poole palvega astuda samme selleks, et siseministri määruse maksvust (R. T. 101 — 1936) võrkeelsete etikettide ja pakendite kohta pikendada, kuna üksikute ainete ja saaduste juures seisavad kodumaa ettevõtted tõsise karutuse ees kaotada oma saaduste müügi võimalus kodumaa turul, kui võrkeelsed etiketid järsku kaotatakse.

Mitmel alal on ostjaskond võrkeelsete nimetustega seevõrra harjunud, et juhul, kui ettevõtte peaksid täieliselt üle minema eestikeelsetele nimetustele, kaotaksid ettevõtte sisemaal osa oma turust ja sisse tungiks kohe vastav välismaa kaup.

Eriti on see kartus põhjendatud ja tõsine kosmeetikaainete, niidi, napside, konservide, kalasaaduste ja teiste ainete müügi alal. Juba praegu hakkab silma, et üksikute aladel, nagu niit j. m. s., väliskaup kõvasti tungib peale ja sisemaa toodete valmistus tunduvalt väheneb.

Teatava kauba juures sunnivad puhtpraktilised kaalutlused paratamatult eeldama võrkeele tarvitamist pakenditel ja etikettidel, näiteks konservide ja kalasaaduste juures, kus kaup pakitakse plekist nõudesse ning nõudele pressitakse sisse tarvilised nimetused. Kui säärane kaup on määratud ekspordiks, on võrkeele tarvitamine paratamatu. Väga tihti peavad aga firmad mitmesugustel põhjustel peaaegu kindlast ekspordivõimalusest, olgugi kaup juba valmis pakitud, loobuma. Kaupa ümber pakkida mõnede saaduste juures (kilud, konservid jne.) on aga täiesti võimatu, mille tõttu ekspordiks määratud ja ekspordimata jäänud kaup jääks üldse kasutamata, kui neid ei tohiks võrkeelse etiketiga kodumaal turustada. Ka on äridel veel

tagavaraks kaupa võrkeelsete etikettidega, samuti ka mõnesugusel määral valmistetikette, missugused tagavarad läheksid asjata raisku.

Arvestades neid asjaolusid Kaubandus-tööstuskoda pöördus palvega majandusministeeriumi poole, et võrkeelsete etikettide ja pakendite tarvitamise luba kodumaa tööstuse huvides pikendataks.

Tähelepanuks ettevõtete pidajatele

Tallinna linnavalitsuse rahandusosakond palub teha ettevõtete pidajatele teatavaks, et äritunnistuste väljaandmine linnakassast 1938. a. peale on alanud juba 1. det. s. a. kehtiva ärimaksuseaduse alusel kuni uue korralduseni.

Soovitame ettevõtete pidajatele äritunnistused lunastada aegsasti, et hoiduda töökuhjumisest aastavahetusel.

Budapesti rahvusvaheline mess 1938. a.

Budapesti rahvusvaheline mess peetakse 29. aprillist 9. maini 1938. a.

Lähemaid teateid messi kohta, samuti ka ülesandelehti jne., muretsseb kuninglik Ungari konsulaat, Budapesti messi auesindajana, Tallinn, Valli t. 4—3, telef. 450-85.

Uusi sadamatekaitse korraldusi Prantsusmaal

Prantsuse kaubanduslik atašee teatab, et Prantsusmaal 5. oktoobril ja 21. novembril s. a. välja antud sadamate kaitse korralduste kohaselt teatavate kaupade sissevedu on lubatud vaid mereteel kaudu. Nende kaupade alla kuuluvad ka eesti lina ja tselluloos. Lähemaid teateid ülalmainitud korralduste kohta võivad nende kaupade eksporditjad saada Kaubandus-tööstuskojast.

Meie tsemenditööstusest

Tsemendivabrik „Port-Kunda“ ehitati parun John Girard de Soucanton'i poolt 1870. aastal ja oli alguses sisse seatud 20.000 tünni portlandtsemendi tootmiseks aastas, kusjuures toormaterjalina oli ette nähtud Kunda mõisa maa-alal leiduv savine lubjakivi mergel — ning savi vabriku läheduses glintkaldast. Tööstuse jõuallikaks oli veeturbiin Kunda jõel.

Vabrik asub 3 km kaugusel vabrikule kuuluvast Kunda sadamast, mis asutati juba 1814. a.

EN GROS

EN DETAIL

KVALITEETARTIKLID KONTORI JA JOONESTUSRUMUDE JAOKS

A V A T U D

W. H. GUSOVIUS'E ÄRIS

TALLINN

Harju 21

Tel. 477-36

KÕIKIDE KONTORIMASINATE PARANDUS

PUDUKAUBALADU

F. Braschinsky & Pojad

TALLINN, V. KARJA TÄN. 12, TEL. 436-90

MÜÜK SUUREL JA VÄIKESEL ARVUL

S. T.

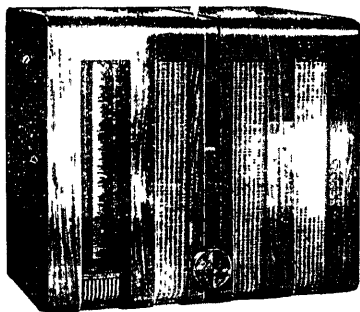
Käesolevaaga on meil au teatada, et meie seltsi büroo on üle viidud uutesse ruumidesse

Harju tän. 43, krt. 2, III korral, Tallinnas,

telefon end. 450-64.

Kõige austusega

A/S. „Näitus“ juhatus.

TOELISED PÄRLID RAADIO ALAL ON

ULO RAADIO

Briljant, 5-lambil. Super, 5 lainealağa Kr. 320.—

Safiir, 4-lambil. Super, 4 lainealağa Kr. 220.—

Türkiis, 3-lambil. Super, 3 lainealağa Kr. 180.—

ULO RAADIO ladu ja müügiesakond
TALLINN, PIKK T. 3, T. 465-66

Tsemendivabrik „Port-Kunda“ on seega vanimaid vabrikuid Läänemere ääres.

Vabrik saavutas lühikese ajaga hea kuulsuse ja nõudmised tsemendi järgi üha suurenesid, nii et osutus vajaliseks tööstuse mitmekordne laiendamine ja ümberehitamine. Järjest areneva tsemenditehnikaga alati sammude pidades vabrik tegi läbi rea arenemisjärke. Esialgne tööstus oli sisse seatud primitiivsete diskontinueerivate pudelahjudega, mis sarnlesid lubjaahjudele; hiljem, 1893. a., laiendati tööstust, et kasutada kontinueerivaid Dietsch-etaaži- ja nn. R-ahje ja ühtlasi ära tarvitada torainena koha peal leiduvat lubjakivi. 1911. a. mindi üle kontinueerivate pöörlev-ahjudele, mis töötavad tänapäevani; endised ahjud on osalt lammutatud, osalt ümber ehitatud teisteks otstarveteks. Jahvatusseade, mis alguses töötas lihtsate veskikividega, laiendati kuulveskite, kominooride ja Dana-loruveskite ülesseadmisega, kuna pärast 1923. a. aset leidnud havitavat tulikahju ehitati suur Unidan-veski, mis k. a. uuendati.

1912. a. ettevõtte juhtimiseks asutati Aktsiaselts „Tsemendivabrik Port-Kunda“. 1896. a. ühendati riigiraudtee tsemendivabriku „Port-Kunda“ raudteega, mida ühtlasi tarvitatakse vabrikule kuuluvate Aru- ja Aluvere paemurdude ja Ubja põlevkivikaevanduse kätisraudteena. Sadamal on ühendus kitsarööpmelise raudteega, mida tarvitatakse ka saviaugu raudteena. Kokku on tehases ja kaevandustes raudteid: kitsarööpmelist 14,0 km, laiarööpmelist 6,5 km ning Kunda-Rakvere tee — 19,5 km.

Pärast seda kui 1919. a. koha peal ja ka Koppenhaagenis katseid tehti meie põlevkiviga kui kütteainega tsemendi põletamisel, algas 1920. a. Daani eriteadlaste juhatusel kogu tööstuse ümbenkorraldamine põlevkiviküttele, mis nõudis rea uusi hinnalisi seadmeid. Samuti seati sisse katlamaja Dana-automaat-stokeritega. Seega on „Port-Kunda“ tsemendivabrik töötanud pioneerina põlevkivi omapärase kasutamise alal, ning olles sel alal ainuke maailmas, on siiski saavutanud häid tagajärgi tsemendi kvaliteedi suhtes, sest meie tsemendi hea-dus vastab Saksa kõrgeväärtsliku tsemendi normidele.

Jõujaam on täieliselt uuendatud ning viimastel aastail varustatud suure tagavara-jõumasina-ga; praegune jõujaama koguvõimsus on 3000 hj.

1937. a. on teostamisel mitmesugused vabriku moderniseerimise töid, nagu: loobrimahutite ning uute transformaatorite ehitamine; kevadel sai

valmis paberikottide valmistamise osakond moodsa masinaga. Kavatsusel on lähemal ajal ehitada mahutid poolvalmissaaduste jaoks, siis — tsemendisilo moodsate pakkimismasinatega kin-niste tsemendikottide jaoks. Pealeselle seati s'sse k. a. Kunda-Arus moodne pressturba valmistamise seade ja kavatsetakse teha puumaterjalide ja liiprite immutuse seade. Ka tsemendivabriku jaoks valmistatakse uusi projekte. Lähemal ajal võetakse ette Ubjas põlevkivi sorteerimise seadme mehhaniseerimine ning laiendatakse elektrijõujaotusvõrku.

Tsemendivabrik paemurdudega, Ubja põlevkivikaevandustega, Irboska kipsikaevandustega ja kõigi teiste harukäitistega annab praegu tööd üle 700 töölisle ja üle 50 ametnikule. Töölised ja ametnikud elavad nägusates, tsemendivabrikule kuuluvates majades. Hoonete arvu ja maa-alade poolest on tsemendivabrik „Port-Kunda“ üks suurimaid Eestis, kui võtta arvesse, et näiteks vabrikule kuuluvate hoonete katusepinda on juba ligi 9 hektari. Vabriku ja kõrvalkäitiste maa-ala on 520 ha, sellest 235 ha rendimaad. Üldkasulikuks otstarbeks on tööliste sisse seatud: haigla, lasteaed, kirik, raamatukogu, kino, saun, pesuköök jne. Peaaegu iga töölistekorteri juure kuulub laut, mis võimaldab lehma ja sea pidamist.

Olgu mainitud, et vabrikul on kombeks kujunenud iga aasta algul alatistele tööliste tagasi maksa nende poolt aasta jooksul tasutud korteri-üürirahad.

Vastava töökorralduse läbi vabrik püüab oma hooajatööliste ka talvel võimaldada tööd, tähti-peale läbi viies ehitustöid talvel, ebasoodsail tingimustel, et aga töölistekonnale võimaldada ühtlast teenistust. Tänu igasugustele pisisoodustustele vabriku töölistekonna koosseis on võrdlemisi stabiilne. Palkadena maksis tsemendivabrik 1936. a. ligi 0,8 miljonit krooni.

Oma '86 tegevusaasta kestes tsemendivabrik on tootnud üle 11 miljoni tünni tsemendi. 1913. a. saavutas toodang haripunkti (600.000 tünni). Sõja ajal, ja eriti pärast sõda, kahanes see tunduvalt. Nii valmistati 1920. a. ainult 19.000 tünni, kuni 1929. a. produktsioon tõusis 860.000 tünnini. 1936. a. toodeti 296.000 tünni; 1937. a. toodang näitab tõusu.

Rööbiti tehase sisseseadme ratsionaliseerimisega ning kauba kvaliteedi tõstmisega tsemendivabrik hoolitseb ka tarvitajaskonna huvide ja tsemendialal ehitustehniliste oskuste täendamise ja süvendamise eest, õpetades asjast huvitatud isikuid tsemendi otstarbekohaselt ja õigesti tarvitama. Selleks korraldatakse igal aastal

A/S. „EESTISIID“

KETRAMIS- JA KUDUMISVABRIK

Seadistatud 1932. a.

Valmistab kõiksuguseid riideid ja lõnga.

VABRIKU LAOD:

TALLINN, Viru t. 5, tel. 447-87

TALLINN, Viru t. 14, tel. 443-97

TALLINN, Laadaplats 70

TARTU, Poe tän. 2, tel. 10-17

NARVA, Peetri plats 1

VILJANDI, Tartu t. 1, tel. 30

PETSERI, Turuplats 17, tel. 1-19

TÕRVA, Tartu t. 2

RAKVERE, Tallinna t. 25

NÕMME, Pärnu mnt. 90/92

Eritellimiste vastuvõtmine. Restide müük.

ERA

ERA

Uudis!

**S
A
K
U**

Sigella
parim poonimisvaha

tsemendivabrikus tsemendi- ja betoon-tööde kursused, millest käesoleval aastal (4 kursusel) võttis osa ligi 500 inimest. Neil kursustel õpetatakse mitmesuguseid tähtsamaid betoonehitustöid (raudbetoonlaed, betoonpõrandad, nopsaseinad, kõnniteed, silohoidlad, veepaagid jne.) ja valmistatakse betoonesemeid, nagu katusekive, kaevurakkeid, truibitorusid, nopsakive, aiaposte, kõnniteeplaat, lipuvardaaluseid, künasid, trepiastmeid, korstnakive jne. Samuti juhatakse betoontööde kursusi kohtadel; 10 aasta jooksul on üle maa peetud ligi 500 kursust ja loengut. Kursustel õpivad tsemenditarvitajad tsementi käsitama õigesti ja ökonoomselt, õigesti valima liiva ja kruusa, kontrollima materjalide puhtust ja betoonimiseks vajalist veehulka. Samuti püütakse seal juhtida rahva tähelepanu sellele, milliseil ehitustööl tsement pakub paremusi võrreldes teiste ehitusmaterjalidega.

Rööbiti betoontööde-õskuste levitamisega

oma nõuandebüroo kaudu tsemendivabrik teeb elanike seas juba ligi 10 aastat alatist selgitustööd tulekindlate ehituste kasuks, -ehituspoliitiline suund, mis nüüd on võetud riikliku majanduspoliitika üheks põhilauseks.

Üks märkimisväärne aktsioon, mis tsemendivabrik k. a. ette võttis, on moodsate katusekivipresside valmistamine ja nende mahutamise tarvitajaskonda.

Tsemendivabrik on kaasa aidanud ka meie maanteede ja linnatänavate permanentkatete arendamisele, tsementbetoon- ja tsementmakadam-teede ning betoon-kõnniteede alal.

Aidates levitada rahva seas õigeid teadmisi tsemendi ning tulekindlate ehitusviiside kohta, aidates arendada tulekindlaid konstruktsioone, aidates säilitada meie metsamaterjali tsemenditööstus, teenides oma tarvitajat, teeb sellega ühtlasi ka pidevat riiklikku ülesehitustööd.

Aride register

novembrikuu esimesel poolel.

Muudatusi registreeritud:

(Järg.)

45. Rohu- ja värvikaubandus F. O. Treublut A.-S., Tallinn, Pikk 18, juhatusliige ja asjaajaja-direktor Ferdinand O. Treublut surma läib lahkunud, tema asemele valitud Reinhold Treublut.
46. Leida Vedler'i koloniaal-, veini- ja õllekaupluse asukohaks on Tallinn, Õle 24 (enne Kauna 3).
47. Marie Veskus jätkab äritegevust, avades Rakveres, Näituse 14, toiduainetekaupluse.

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Klaara Ambus, Tapa, Lai 7, toiduainetekauplus.
2. Joh. Averi, Tallinn, Girgensoni 1, meeste kübarakauplus.
3. Tööstus ja Kaubandus A.-S. Samuel Besprosvanie, Tallinn, Suur-Karja 12.
4. J. Ehrberg, Kõo v., Võhma al., segakauplus ja nõõritööstus.
5. E. Envere, Tartu, Riia 75, raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus.
6. V. Johanson, Tallinn, Mundi 3, miideäri.
7. Vladimir Johanson, Tallinn, Estonia pst. 15/17, auto plekk-kerede ja radiaatorite ehitamine ning parandused ja välistööd.
8. Jüri Kann, Abruka v., jahuveski.

9. S. Koobastu, Nõmme, Kevade 20-a, toiduainetekauplus.
10. Pesunööbitööstus „Estonööp“ A. Krentschitzky, Tallinn, Raudtee 8.
11. Joh. Kuusk, Nehatu v., toiduainetekauplus.
12. Marie Laev, Pärnu, Brackmanni 1, pension.
13. D. Ljubomudrov, Tallinn, Õle 3, puuhoov.
14. Anna Lööve, Tallinn, Alevi 9, puuhoov.
15. Elisaveta Mathiesen, Tallinn, Liiva 13, toiduainetekauplus.
16. Benita Mäe, Tallinn, Koidu 44, soolakalakauplus.
17. L. Nirk, Pärnu, Vilmsi 20, pruugitud mööbli kauplus.
18. E. Nuth, Tallinn, S.-Tartu mnt. 42, pruugitud riiete ja asjade kauplus, pesukoda.
19. Karl Oinas, Tartu, Riia 47, pagariäri.
20. Olga Padrik, Tartu, Tähe 91, toiduainetekauplus.
21. Amalie Park, Tallinn, S.-Tartu mnt. 34, juuksetööstus.
22. K. Raudjalg, Viljandi, Lossi 26, raamatu- ja kirjutustarvetekauplus.
23. Aug. Remme, Tallinn, Härjapea 28, toiduainetekauplus.
24. Kaare Roosme, Tallinn, Tehnika 4, toiduainetekauplus.
25. Apteek R. Runge, Viimsi v., Piriita.
26. Agnes Saareke, Tallinn, Pärnu 28, pagariisaadustekauplus.

27. Mihkel Saks, Pärnu, Põhja 7, restoran.
28. Alise Sassi, Sootaga v., toiduainetekauplus.
29. Evald Suits, Tallinn, Toom-Kuninga 30, toiduainetekauplus.
30. A. SüllaSte, Tallinn, Kesk-Luha 4, liha-kauplus.
31. Metallitööstus K. Tannebaum, Tallinn, Uus 34.
32. Alide Tischler, Tartu, Suurturg 9, pudu-kauplus.
33. H. Traks, Tallinn, Saue 7, toiduainete-kauplus.
34. Anton Tuberg & Ko., Keila al., põlluma-jandustarvetekauplus.
15. H. Piiper ja R. Veinberg, Rapla v., sae- ja jahuveski, täisühing, täisosanikud Hans Piiper ja Rudolf Veinberg, ühingu osa-kapital Kr. 10.000.—.
16. Kaarel Piiraja, Nõmme, Mustamäe 14-a, toiduainete- ja piimakauplus.
17. Karl Raak, Tallinn, Astri 7, toiduainete- ja piimakauplus.
18. K. Rüütel, Tallinn, Vene 17, toiduainete-kauplus, ärip. Karl Rüütel.
19. Söögisaal „Kosula“ V. Schmidt, Tal-linn, Raekoja pl. 18—3, ärip. Veera Schmidt.
20. Raadio-, foto- ja elektritarvete-äri „Ra-Fo“ Miralda Tikkar, Tallinn, Viru 13.
21. Jalanoüdekauplus „Respekt“ E. Turu, Tallinn, Pärnu mnt. 38, ärip. Elfriede Turu.
22. A. Vaatmann, Tallinn, Heina 18, toidu-ainetekauplus, ärip. Aleksander-Voldemar Vaatmann.

Novembrikuu teisel poolel.

Registreeritud uued firmad:

1. Haapsalu Saksa Naisühing, Haap-salu, segakauplus, juhatusel liikmed Mat-hilde Stackelberg, Lucy Gruenewaldt, Annet-te Piilar, Nora Jantra, Alice Brevern, Elisabeth Wentzer, Martha Weide, Eugenie zur Mühlen, Sophie Schweder ja Else Renteln.
2. Anton Haidla, Are v., segakauplus.
3. Tekstiiltööstus „Telg“ G. Itskovitsch & Ko, Tallinn, S. Tartu mnt. 69, puuvillaste. villaste ja siidriete kudumine, täisühing, täis-osanikud Gedali Itskovitsch, Benjamin Pav-lovsky ja Laib Ginsberg; osakap. Kr. 6.000.—.
4. Selma Jermakov, Tallinn, Tina 24, toidu-ainetekauplus, õlle müüjaga.
5. Märt Kabal, Tallinn, Sakala 25, puusärgi-äri ja matusetalitus.
6. Pansion „Hele“ K. Kangur, Narva-Jõe-su, Kesk 14, ärip. Klaudia Kangur.
7. Moeäri „Malle“ A. Lauer, Tallinn, Mundi 3, ärip. Alma Lauer.
8. Hilda Leetberg, Tallinn, Niidi 8, toidu-ainetekauplus.
9. Alfred Leppik, Tallinn, Liivalaia 82, toi-duainete- ja piimakauplus.
10. Painkülla jahutööstus A. Meos, Jõgeva v., ärip. August Meos.
11. M. Moisar, Tallinn, Linda 6, toiduainete-kauplus, ärip. Meta Moisar.
12. Orest Murri segakauplus, Saulepi v.
13. Mehaaniline puutööstus A. Nõmmik ja Ko, Rae v., täisühing, täisosanikud Aleksan-der Nõmmik, Alfred Puusepp, Johannes Re-bane, Evald Väär ja Evald Tohver, osakap. Kr. 2.500.—.
14. H. Orasmäe, Mäetaguse v., segakauplus, ärip. Hugo Orasmäe.

Registreeritud muudatused:

1. Sergei Berg'i arstimistarvete müük asub Tallinn, Köhleri 21/1 (enne Veizenbergi 19—4).
2. Raimund Bergmann'i liha-kauplus asub Tallinn, V.-Ameerika 25-b (enne Lauupeo 7).
3. Osaiühisus „A. Bliebernicht'i õllefab-rik“, Pärnu, Suur Jõe 10/12, juhatusel lah-kunud Eduard Kuusik, juhatusel liikmeks valitud Eduard-Gustav Bliebernicht
4. Ernst Barendson'i, kes peab toiduainete- ja piimakauplust Tallinnas, Pärnu mnt. 108, uueks perekonnanimeks on „Pärnsoo“. Fir-maks jääb „E. Pärnsoo“.
5. Eestimaa Saksa Naisliit, Tallinn, põhikiri muudetud, uueks nimeks on „Tallin-na Saksa Naisühing“.
6. Samuel Goldberg, kes peab saapakauplust Tallinn, Laadaplats 188, vastu võetud Eesti Vabariigi kodakondsusesse.
7. Mehaaniline jalanoüdetööstus „Flamin-go“ A. Gorbatschev ja Ko, Tallinn, Õllepruuli 2, täisosanik Vassili Blinov ühin-gust lahkunud, kelle asemele astunud Ksenia Gorbatschev.
8. Aleksei Gorbatschov ja Ko, Tallinn, Veneturg 5, naha- ja saapakauplust ja mehaa-niline saapatööstus, täisosanikud Tamara Aleksejeva (end. Gorbatscheva) ja Irina Bli-nov ühingust lahkunud.
9. S. Gordin ja Vennad lõpetanud Pärnus, Gustav Adolphi 14 asunud kompveki- ja bisk-viititööstuse, edasi peab koloniaal-, tubaka- ja talurahvatarvete-kauplust Pärnus, Tallin-na 9 ja naelavabrikut Pärnus, Hommaku 2.

10. Karl Jürisson ja Ko, Tallinn, Munga 5, puu- ja metallitööstus, täisosanikuna juure tulnud Heinrich Sivers, osakapital suurendatud Kr. 25.500-ni.
11. August Karukepp'a, kes peab talurahvatarvete-kauplust Koonga v., perekonnanimeks on „Karukäpp“.
12. Aleksei Kostin jätkab äritegevust, avades Petseris, Riia 8, lõuna- ja linaseemne ostuäri.
13. Jeremias Krakusen'i segakauplus asub Pärnus, Tallinna mnt. 19-a (enne Tallinna mnt. 14).
14. Voldemar Krith'i jalanõudetööstuse asukohaks Tallinn, Kesk-Ameerika 8 (enne Pärnu mnt. 62).
15. Karl Laasi pruugitud asjade kauplus asub Pärnus, Tallinna mnt. 4 (enne Tallinna 1).
16. Ella Laurisson'i riide-, pudu- ja kirjutusarvete-äri asukohaks Nõmme, Pärnu mnt. 151 (enne S. Pärnu mnt. 111).
17. „Corso“ Lihn ja Ko, Tallinn, Vabaduse pl. 3, kohviku pidamine lõpetatud, edasi tegetsevad kondiitriäri ja -tööstus. Osakapital vähendatud Kr. 9.000-ni.
18. Aktsiaselts „Linaprodukt“, Tallinn, Valli 4, juhatusest lahkunud Hugo Pärtelpoeg, Jaak Kivisild ja Johan Tannebaum, juhatuse liikmeteks valitud Oskar Mikk, Johan Jaanson, Jüri Lenk.
19. Speditsoonäri G. Lipavsky ja Ko asukohaks on Tallinn, Jakobsomi 6/14 (enne Koidla 14/7).
20. Anna Milikov jätkab äritegevust, avades pudu- ja pesukaupluse Tallinn, Pärnu mnt. 38 firma all Pudu-kauplus „Respekt“ A. Milikov.
21. Metallitööstuse aktsiaselts „Norma“, Tallinn, Narva mnt. 19, juhatuse liige Gabriel Linholm lahkunud, kelle asemele juhatusse astunud Arthur A. Linholm. Asjaajaja-direktor Hendrik Sepp surma läbi lahkunud, tema asemele määratud Robert Riiberg.
22. Tartu mehaaniline puutööstus dipl. arh. A. Počekajev, A. Golubev & Ko asub Tartus, Alevi 30 (enne Riia 60).
23. Osvald Päia siirupi- ja tärdlisetööstus asub Kallvi v., Viru-Nigulas (enne Haljala v.).
24. August Reisseri perekonnanimeks „Reissaar“ ning tema jätkab Sinalepa vallas jahuveski tegevust firma all „Aug. Reissaar“.
25. A/S Rotermanni tehased, Tallinn, Jaama 1, avatud harukontor Pärnus, Tallinna 1.
26. Täisühing Makaronivabrik „Capri“ M. Rutopöld & Ko, Tallinn, Paldiski mnt. 46, täisosanik Meier Ostrovsky ühinguist lahkunud. Ettevõtte tegevust jätkab ainsisikliku äripidajana Marie Rutopöld firma all „Makaronivabrik „Capri“ M. Rutopöld“.
27. Karl Sanderi vooiäri asukohaks Tallinn, Valge 7 (enne S. Kompassi 28).
28. N. Schilling & Ko asukohaks Tallinn, Pärnu mnt. 20 (enne Pikk 27).
29. Miina Semei toiduainetekauplus asub Tallinnas, Öle 11 (enne Öle 12).
30. Georg Sidorov vastu võetud Eesti Vabariigi kodakondsusesse, tema lihukaupluse asukohaks Tallinn, S.-Tatari 18 (enne S.-Tatari 8).
31. Šleima-Hirš Slomka valmisriiete- ja mütsikauplus asub Petseris, Turupl. 10 (enne Valga, Kesk 19).
32. Georg Soansi nahkkindlatööstuse asukohaks Tallinn, Harju 21 (enne Pärnu mnt. 36—20).
33. Alma Talfeldt'i pudukaupluse asukohaks Tallinn Raua 40 (enne Raua 42).
34. Marie Tammiiku toiduainetekauplus asub Tallinnas, Soo 21 (enne Soo 8).
35. Dimitri Tarasov, kes peab Tallinn, Bekkeri teh. 110 toiduainete-, piima- ja liha-kauplust, vastu võetud Eesti Vabariigi kodakondsusesse.
36. Karl Tuule pruugitud asjade kauplus asub Tartu, Kaluri 6 (enne Auriku tn.).
37. Jüri Villbergi sauna asukohaks majade ümbernummerdamise tõttu Tallinn, Veereni 15.

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. M. Aavik, Tallinn, Niidi 8, toiduainetekauplus.
2. Joh. Annert, Nõmme, Mustamäe 14-a, toiduainete- ja piimakauplus.
3. Jaan Aunapuu elektriikmendi- ja -patareitööstus „Valgus“, Valga, Härrade 13.
4. Kaubanduskontor A. Beron & Ko, Tallinn, Harju 30—5.
5. V. Bitelev, Tallinn, Raua 45—7, kaubanduskontor.
6. Elise Bärson, Kohila v., saeveski.
7. Gustav Eichhorn, Aaspere v., segakauplus.
8. Jenny Gross, Tallinn, Heina 18, toiduainetekauplus.
9. M. Grossmann, Saulepi v., segakauplus.
10. Anton Itter, Pärnu, Tallinna 4, toiduainetekauplus.
11. Anete Jänes, Tapa, Jaama 10, koloniaalkauplus.

12. Anna Kägu, Tallinn, Astri 7, toiduainete-kauplus.
13. Oskar Lange, Nõmme, S. Pärnu mnt. 63, koloniaal- ja õllekauplus.
14. Vahetalituskontor „Aibileid“ A. Lipsaar, Tallinn, Pärnu mnt. 10.
15. Arnold Lõvi linnasetööstus, Türi, S. Pärnu mnt. 17.
16. J. Mitt, Talli v., talurahvatarvetekauplus.
17. Metallitööstus Möllmann, Tallinn, Pikk 45.
18. Meta Neufeldt, Valga, Võru 26, toiduainetekauplus.
19. Autoparandustöökoda E. Nyman ja H. Eerik, Tallinn, Narva mnt. 6.
20. Erich Pajos, Rakvere, Malmi 19, kraavitöö.
21. Helga Pallase, Tallinn, Raekoja pl. 18—3, söögisaal.
22. Marie Reeder, Tõstamaa v., rohu-, värvi- ja segakauplus.
23. A. Reekaar, Tallinn, Liivalaia 82, toiduainetekauplus.
24. Susanne Reinans, Haapsalu, Liiva 15, einelaud.
25. Georg Renni, Tallinn, Tina 24, toiduainete-kauplus.
26. J. Reose, Tallinn, Jakobsoni 65, koloniaal- ja värvikauplus.
27. Rex-Atlantik-Film S. Rubinstein, Tallinn, Viru 11—4, filmide vahetalituskontor.
28. Sohvie Saar, Pärnu, S. Jõe 24, toiduainete-kauplus.
29. A. Silla, Narva-Jõesuu, Vabaduse 13, koloniaalkauplus.
30. Raadio-, foto- ja elektritarvete-äri „Ra-Fo“ Mart Tikkar, Tallinn, Viru 13.
31. Pauline Tonekurg, Võru, Kreutzvaldi 34-a, restoran.
32. Andrei Torm, Irboska, segakauplus.
33. Riina Tõnisson, Pärnu, Kuninga 18, toiduainetekauplus.
34. Narva turbatööstus A. Veikšan, Kose v.
35. Kaubanduskontor „Solid“ J. Vigderhaus, Tallinn, Kinga 10—1.
36. Jalaõudeäri „Elvi“ L. Vigderhaus, Tallinn, Pärnu mnt. 26.
37. A. Viire, Tallinn, Maakri 6, pudukauplus.

Toiduainete turg

London.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri	sh. 94/- — 98/-
Daani	„ 97/-
Hollandi	„ 94/-
Eesti	„ 90/-
Rootsi	„ 94/-
Poola	„ 90/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg.

Northern Manitoba	sh. 54/-
Rosario Sante Fe	„ 40/-

Jahu, kaal — 440 Ingl. n. = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 20/-
-------------------------	----------

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „ 9/6

Kaerad, „ „ „ „ = 50 kg „ 9/9

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten	sh. 68/-
Tows Soviet	„ 69/-

Manchester.

Või.

Eesti	sh. 128/- — 130/-
Läti	„ 128/- — 130/-
Soome	„ 144/- — 146/-
Rootsi	„ 144/- — 146/-
Daani	„ 152/- — 155/-
Uus-Meremaa, finest	„ 115/-
„ „ first	„ 112/-

Hamburg.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest	
Manitoba I, cif 100 kg eest term.	\$ 6.02
Hard Atlantic, cif 10 kg eest term.	„ 6.26

Rukis 1000 kg eest

La Plata, Hamburgis	sh. 170/-
„ „ Amsterdams	„ 168/-

Suhkur, cwt. (50 kg) 26 XI

toores	sh. 5/11 ¹ / ₂ —5/11 ³ / ₄
Belgia	" 7/3
Tšehhi	" 6/10 ¹ / ₂
Poola	" 7/
Holland	" 7/4 ¹ / ₂

Või, Berliinis,

Deutsche Markenbutter	Rmk. —
Feine Molkereibutter	" —
Molkereibutter	" —
Landbutter	" —
Kochbutter	" —

Riis, Burmah II Rmk. 10.50

Välisbörsid.

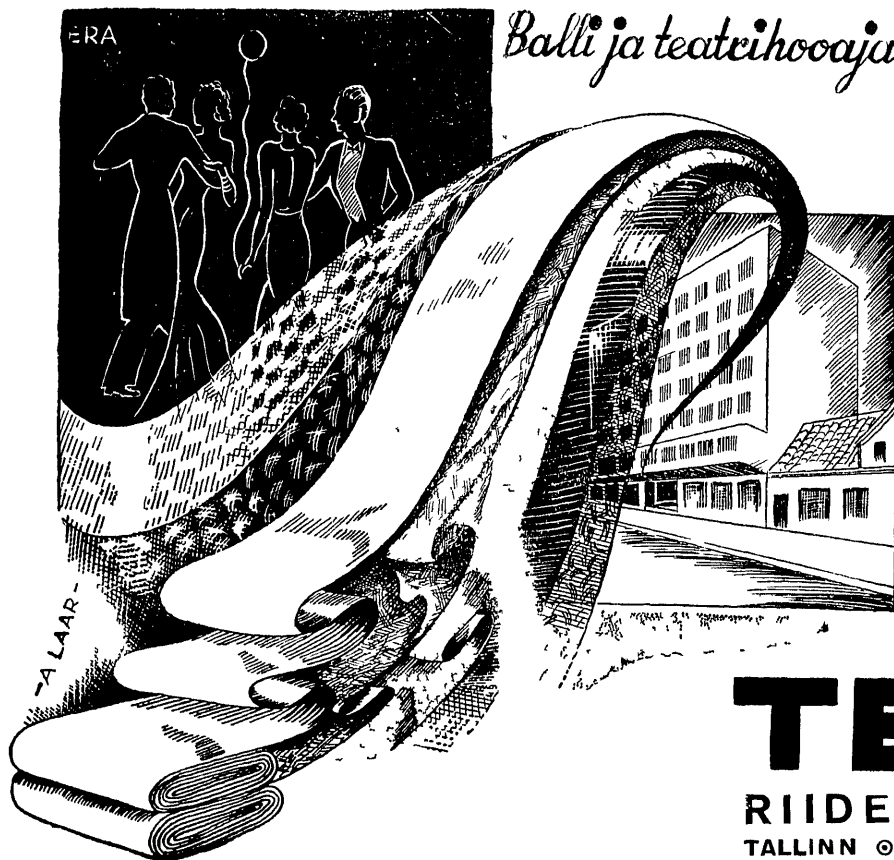
	L O N D O N										
	29. XI	30. XI	1. XII	2. XII	3. XII	4. XII	6. XII	7. XII	8. XII	9. XII	10. XII
Frank	147.07	147.07	147.07	147.10	147.07	147.07	147.07	147.07	147.09	147.07	147.09
Dollar	4.9942	4.9947	4.9882	4.9895	4.9937	5.9922	4.9967	4.9985	4.9967	4.9962	500.12
Rootsi kr.	19.400	19.400	19.398	19.398	19.406	19.403	19.406	19.407	19.406	19.406	19.400
Daani kr.	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400
Norra kr.	19.902	19.900	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901
Saksa mk.	12.387	12.387	12.382	12.383	12.391	12.397	12.403	12.410	12.393	12.397	12.403
Soome mk.	226.22	226.22	226.22	226.22	226.22	226.22	226.20	226.20	226.20	226.20	226.20
Floriin	8.9850	8.9868	8.9837	8.9843	8.9850	8.9837	8.98	8.9837	8.9843	8.9843	8.9918
Liira	94.93	94.90	94.80	94.87	94.85	94.85	94.95	95.05	95.—	94.97	95.05
Helveetsia fr.	21.602	21.605	21.595	21.596	21.598	21.601	21.601	21.607	21.601	21.606	21.613
Tšehhosl. kr.	141.87	142.—	141.87	142.—	142.12	142.01	142.06	142.25	142.12	142.18	142.31
Belga	29.371	29.382	29.375	29.362	29.370	29.377	29.402	29.410	29.400	29.398	29.412
Peseeta	48.600	48.600	48.600	48.600	47.600	48.600	48.600	48.600	48.600	48.600	48.600
Šilling	26.37	26.37	26.37	26.37	26.40	26.40	26.40	26.40	26.43	26.43	26.43
Slott	26.37	26.37	26.37	26.31	26.37	26.37	26.31	26.37	26.37	26.37	26.37
Pengö	25.12	25.12	25.12	25.12	25.12	—	25.12	25.12	25.12	25.12	25.12
Latt	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Eesti kroon	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Litt	29.37	29.37	29.27	29.27	29.27	29.27	29.37	29.37	29.37	29.37	29.37
Tšerv.	26.46	26.46	26.44	26.44	26.44	26.44	26.48	26.50	26.50	26.50	26.50
Höbe p. n.	19 ³ / ₄	19 ⁵ / ₈	19 ¹¹ / ₁₆	19 ⁵ / ₈	19 ⁹ / ₁₆	19 ⁷ / ₈	—	18 ⁵ / ₈	18 ⁵ / ₈	18 ¹⁵ / ₁₆	18 ¹⁵ / ₁₆
Kuld " "	—	139 sh.	140 sh.	140 sh.	139 sh.	139 sh.	139 sh.	139 sh.	139 sh.	139 sh.	139 sh.
Plaat. " "	—	11 d.	1/2 d.	—	11 ¹ / ₂ d.	11 ¹ / ₂ d.	11 d.	11 d.	125/—	10 d.	10 d.

	B E R L I I N										
	29. XI	30. XI	1. XII	2. XII	3. XII	4. XII	6. XII	7. XII	8. XII	9. XII	10. XII
Naelsterling	12.400	12.405	12.395	12.395	12.400	12.400	12.405	12.420	12.405	12.410	12.410
Frank	84.30	84.35	84.30	84.25	84.30	84.30	84.35	84.45	84.35	84.35	84.35
Dollar	2.483	2.483	2.483	2.483	2.484	2.484	2.484	2.482	2.482	2.484	2.482
Rootsi kr.	63.91	63.93	63.88	63.88	62.30	62.30	63.93	64.—	63.91	63.94	63.94
Daani kr.	55.35	55.37	55.33	55.33	55.35	55.35	55.37	55.44	55.37	55.40	55.40
Norra kr.	62.31	62.33	62.28	62.28	62.30	62.30	62.33	62.40	62.33	62.35	62.35
Soome mk.	54.80	54.85	54.80	54.80	54.80	54.80	54.80	54.90	54.85	54.85	54.85
Floriin	137.98	138.94	137.91	137.91	137.99	137.99	138.04	138.26	138.04	138.12	138.04
Liira	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Helveetsia fr.	57.39	57.42	57.37	57.38	57.40	57.40	57.42	57.46	57.42	57.43	57.42
Belga	42.22	42.23	42.20	42.21	42.22	42.22	42.21	42.21	42.19	42.20	42.20
Latt	49.15	49.15	49.15	49.15	49.15	49.15	49.15	49.15	49.15	49.15	49.15
Eesti kr.	68.03	68.03	68.03	68.03	68.03	68.06	68.03	68.03	68.03	68.03	68.03
Litt	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.68	41.68

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused.

1. XII 1937. a.

	Kroonid.		Kroonid
Nisupüül (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):		Poolsoore	100 kg. 43.—
"Sampo"	100 kg. 30.—	Sõre	" 43.—
"Kungla"	" 34.—	Manna	" 43.—
"Kalev"	" 37.—	Rukkijahu	100kg. 17.20—18.50
"Eesti parem"	" 43.—	Rukkipüül	" 26.—
"Granular"	" 37.—	Nisujahu, pehme — sõre	" 30.00—43.00
		Kaerahelbed	" 32.—

A.-S.

TEKLA**RIIDEKAUPLUSED**

TALLINN ◉ S KARJA 15 ◉ PÄRNU 6

HAAPSALU, KURESSAARE, MUSTVEE,
NARVA, PETSERI, PARNU, RAK-
VERE, VALGA, VILJANDI, VÖRU**EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.**

7. detsembril 1937. a.

AKTIVA**PASSIVA**

1	Kattevara		
	kuld rahas ja kangides . . .	34.211.845.81	
	valisraha	15.215.417.06	
2.	Vahetusraha	1 170.552.95	
3	Sisevekslid		
	kaubavekslid	10.701 809 86	
	põllumajandusl.	2.338.257.95	
	metsatööstusl	61.584 05	13.101 651 86
4	Laenud		
	valitsusele	—	
	teistele *)	10 093 797 79	
5	Kinnis- ja vallasvara	3.394 502 83	
6	Muud aktivad	23.528 609.34	
		<u>100 716.377.64</u>	

1	Põhikapital	5.000 000 —	
2	Tagavarakapital	908 496 77	
3	Jooksvad kohustused		
	a) pangatahed liikvel	47 804.936.—	
	b) jooksvad arved:		
	valitsuse	23 556 609.02	
	pankade	7.458 444 82	
	teised	2.202 314 80	33.217.368 64
4.	Muud passivad		13 785.576.23
			<u>100.716 377 64</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega. 61,00%

*) Selles summas Vab Val poolt garanteeritud laene Kr 1 199 582 93

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahide komisjon poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 8. XII 1937. a.

	Kroonid.		Kroonid.
J. Puhk ja Pojad suurveski:		Raualakk, tünnides, netto . . .	100 kg 16.75
Jahud: rukki 100 kg	17.20—18.50	Imbutusõli D, C, netto, tünnides . . .	" 6.75—7.75
" püül "	26.00	Maanteeõli "	6.00
" nisu, pehme—sõre "	30.00—43.00	Viljapuu-karbolineum, netto	ltr 0.30
Kaerahelbed (Herkulo) 1 kg	—32	Mootorpetrooleum, kg	0.12,5
A/S. Rotermanni teh.		" -nafta "	0.11
Jahud: leivajahu 100 kg	—	Diiselnaftha "	0.11
" rukki "	17.32	Putukamürk „Puttox“ "	1.50
" „ püül "	25.—27.—	Raud, sordi 100 kg	22.00
" nisu, pehme — sõre "	30.00—43.—	" latt "	25.00
Nisu "	20.00—22.50	" vits "	28.00—35.00
Rukis "	16.00	Raudplekk "	34.00—38.—
Kaerad, toidu "	14.00—15.00	" tsingitud "	47.00—51.—
Odrad, õlle "	18.—	Raudtalad "	23.00—25.00
" toidu "	16.00—18.00	Teras, talla, ree "	29.—
Seemned: ristikehina, punane,		" vedru "	32.—
hiline 100 kg	—	" valu "	—90.—1.—
timuti "	—	Inglitina "	470.—485.—
Linaseemned, külvi, 0/0 baas "	—	Seatina "	50.—52.—
Õllinaseemned, 90 ⁰ /0 baas fr.		Vaskplekk, punane "	200.—250.—
saatejaam "	—	" valge "	180.—210.—
Herned, toidu, rohelised "	26.00	Tsinkplekk "	75.—80.—
Riis, Burma II "	47.00	Masinaõli, "	20.—21.—
Kartulitärklis „Supérieur“ "	24.—	" Poola "	—
Siirup, kartuli, 42 ⁰ /0 "	25.00—27.—	" Ameerika "	20.—21.—
Glükoos "	27.—	Mootoriõli, Ameerika "	38.00—60.—
Margariin, kodumaa "	77.50—87.50	Autoõli, Ameerika ja Daani "	42.00—105.—
Kakao, Hollandi 1 kg	1.80—2.40	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	
" Eesti "	1.00—2.30	teõli, tsistern. 1000 kg.	65.00—70.—
Kohv, Rio, Santos jne. "	2.65—3.30	Tsilindriõli, Ameerika 100 "	30.00—56.—
" Kesk-Ameerika sordid "	4.75—5.75	Nafta, Vene "	14.00—14.50
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon "	5.60—6.—	" Ameerika "	14.00—14.50
Tee, laht., oranž Pekoe, Java "	5.00—5.50	" Poola "	—
Sidrunid kast	24.00—26.00	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid "	15—16.—
Suhkur, peenike, Inglise 100 kg	45.25—45.50	" Ameerika „ „ „ "	15.00—16.00
" " Vene "	—	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-	
" " Poola "	44.75—45.00	tööst. segabensiin, fr. Tallinn, netto ltr.	—31
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		Auto-bensiin "	—31
Irboska ja Narva "	2.50	A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin, „Estolin“,	
" lahtine, Saksa, fr. Tallinn "	2.30	tsistern. fr. Tall. ühes teedemaks. "	—32
" " Vene "	2.10—2.30	Bensiin, I s., välisbensiin kg	—44
" " Hispaania meresool "	2.—	Peusooda, kodumaa 100 kg	8.50—9.00
Heeringad, A-s. Kaland „K“ vag. viisi tünn	39.—	Seebikivi "	27.00—28.50
" „Matties“ "	40.—	Värvid, nigroz., vees sulav, välism. 1 kg	7.00
" „Matfulls“ "	42.—	" tsinkvalge, välism. "	55.—57.50
Šoti „Matties“, I sort "	51.—52.—	" tinavalge, "	0.86—0.88
" „Matfulls“ "	55.00—56.00	" ooker, "	0.16—0.29
Liha, sea, I sort 1 kg	00.70—00.78	Vätisained: Superfosf. Ingl. 18/20 ⁰ /0 kott	—
Liha, looma I sort "	00.35—00.50	Superfosfaat Holl. "	—
Õlikoogid, linaseemne 100 kg	14.00—14.50	" " Vene "	—
Sojatangud "	16.—	" " lahtisel, fr. piir 100 kg	—
Nisukliid "	12.—	Segafosfaat 22/23 ⁰ /0 "	—
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn 1000 kg	36.50	Eesti fosforiit 25/27 ⁰ /0 "	—
Kivisüsi, auru, Newcastle, fr. Tall. "	31.50	Kaalisool 40 ⁰ /0 "	—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr. 1000 kg	50.—	Salpeeter, tsüüli 16 ⁰ /0 (terakujul.) "	—
Kütteturvas (A/s., „Eesti Turbat.“) "	10.—	Vävelhapu ammonium 20,6 ⁰ /0 "	—
Põlevkivi, netto "	9.—	Tsement,	
Kütteõli, vaadi viisi, netto 100 kg	5.60	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85
Raskeõli A. B. C. "	8.00	paberikottides "	5.15
Estobituumen A. B. C. D. E. F.		Kriit, toores 100 kg	3.50—4.00
tünnid br. "	9.75	" pestud "	4.15—4.25
Asfaltemulsoon „netto "	10.25	Kivitorv "	14.00—24.—
" mastiks "	5.75	Puutorv "	18.—
Katuselakk, vaatides, „ „ br. "	10.25	Lubi "	2.20
Fenolaat, tünnides, netto "	5.25	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska 1000 kg	30.00
Karbolineum „Estokarbolineum“		" krohvimise, fr. v. Tallinn "	37.50
A. B. C. netto "	8.75—11.75		

	Kroonid
Telliskivi, I s., fr. Tallinn, sadam	1000 tk. —
Silikaat, I s., fr. vabrik	42.00
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast 125.—
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg 2.30—2.60
Tallanahk, Ameerika, I s.	2.60—2.90
Linaseemneõli	100 " 63.00—64.—
Värnits	64.00—65.—
Piirit., puh., eksp. (ekskl.v.) fob. Tall. hl/alk.	33.00—35.—
Paber, rotatsiooni	100 kg 23.20
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr. 56.50—65.50
" " Mitkal "	" 41.50—55.—

7. 12. 37. Puuvill, Liverpooli börs.
 American Fully Middling inglise nael (lbs) eest ingl. pennides (d) loko 4.62; jaan. 4.49; märts 4.54; mai 4.58; juuli 4.61.
 Lambavill 15. VIII 36. a.
 " I sort 1 kg Kr. 3.55
 " II " " " 2.80
 " III " " " 2.05

Või. — Tendents: vaikne.
 1. sort 1 kg Kr. 1.88, mis on tul. sisse 29. XI—4. XII s. a. Lambaliha. 8. XII 37. a. Eksporditava värskelambaliha hind Tall. tapamaj. headuse järgi 70—75 s. kg.
 Peekonsigade nädalahn. Tallinnas 3. XII 37. a.
 Peekonsigade tapakaalud:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	0.88	0.83		
55,5—59 " }	0.83	0.79	Siseturu hinnad	
72,5—75 " }				
75,5—80 " }	0.79	0.75		

Elussigade hindadeks noteeriti:
 90—120 kg raskused 62 s. eluskaalu kg.
 121—160 " " 66 " " "
 üle 16) " " 62 " " "
 Kanamunad. 3. XII 37. Tendents: püsiv.
 1 kg eksportmune fr. kogumispunkt Kr. 1.15.
 1 " siseturu mune Kr. —1.10.
 Pim. 6. XII 1937. a.

Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:
 I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües 13 s. ltr.
 I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües 12 " "
 II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües 11 " "
 II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües 10 " "
 Juust. 6. XII 37. — Tendents: kindel.
 Juust hinnaks noteeritakse ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn

	Siseturu juust
Eksportjuust:	
sort 12 A 112 senti kg.	Sveitsi 125.—
" 12 B 109 " "	Hollandi 100.—
" 11 A 110 " "	Backstein 100.—
" 11 B 107 " "	Konserv. 135.—

Lina d. 3. XII 37. Tendents — püsiv.
 Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
Lina, ristna R	106	104
hoffsdreiband HD	97	95
dreiband D	88	86
ordinäärdreiband OD	79	77
liivi ordinäärdreiband LOD	70	68
takupraak H	61	59

	Kroonid
Takud I	1 kg. 68
" II	" 58
" III	" 48
" ebituse	" 17

Kartulid. 6. XII 37.
 Söögikartul: Viru rannas 2.00—2.20
 Lääne rannas 2.50—2.80
 Seemnekartul
 Seemnekartuli hind vastavalt tunnustamise klassile ja 100% eksport. kõlvulisuse valikule.
 Tööstuskartul: tärglisevabrikutes 11 senti tärglise kg või kr. 1.80—2.20 kv. Piiritusevabrikutes 11—13 s. tärglise kg või kr. 2.00—2.40 kv.
 Aiasaadused. 3. XII 37.

Sibulad: ekspordikõlv. fr. kogumisp. 19 s. kg.
 Tendents: rahulik
 Sigurid: ekspordikõlvul. fr. kogumisp. 18.5 s. kg.
 Tendents: püsiv.
 Õunad: talvesordilised, liivi sibulõun, ekspordikõlvulised, pakkimiskuludeta fr. Tallinn 27 s. kg.
 Tendents: püsiv.
 talvesordilised, punasevärvilised, ekspordikõlvulised, pakkimiskuludeta fr. Tallinn 38 s. kg.
 Tendents: tõusev.
 Kurgid: konservitud, ekspordikõlvulised, ca 5 kg plekknõu Kr. 2.20
 Tendents: püsiv.

Metsamaterj. hinnad fr. laduplats Tallinn.
 Palgid: kuusk ja mänd thm. kr. 18.00—20.—
 Pakud, kuusk r.-m. " "
 " mänd " "
 Paberipuud " " 9.00—12.—
 Toepuud " " 7.—8.—
 Pakud: kask thm. " " 20.00—30.—
 " lepp, I sort " " 34.—
 " " II sort " " 20.—
 " haab I " " " 35.—
 " " II " " " 25.—
 Prussid " " 35.00—37.00
 Saetud materjal + 25% laudu:

" kuusk u/s	" "	40.—
" " IV sort.	" "	36.—
" mänd u/s	" "	40.—
" " IV s	" "	36.—
Kastilauad	" "	56.00—60.00
Krohvilistud	" "	28.00—34.00
Liiprid 25 cm × 25 cm × 272 cm tk. "	" "	—
" 15 " × 25 " × 270 " " "	" "	3.—

Tendents: äraootav.

Lina Prahid.
 Tallinn — Stettin 1000 kg Rmk. 14.25
 " — Gent 1016 " sh. 32/6
 " — Dundee " " 35/—

Puumaterjalid.	Standard
Tallinn—London	sh. 45/—
" — Hull	" " 45/—
" — Southampton	" " —
" — Manchester	" " 55/—
" — Grangemouth	" " 37/6
" — Belfast	" " 60/—
" — Dundee	" " 40/—
" — Antwerpen	" " 45/—
" — Gent	" " 45/—
" — Rotterdam	" " 45/—
" — Amsterdam	" " 48/—

Segakaup.
 Tallinn — Stettin 1000 kg Rmk. 18.00—30.—
 " — London 1016 kg sh. 17.00—45.—
 " — Stokholm 1000 kg Rkr. 11.00—30.—
 " — Stettin, või, tünn Rmk. 1.50
 " — London 1016 kg " sh. 2/6

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil 30. XI 1937. a.

Väärtpaberid	Nomin- väärt	Vuuhane divid.	Tehtud	Ostjad	Müüjad
Kroonides					
1927. a. 7% E. V. välisl.	1000	—	—	3650	3750
" Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maksm. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	1780	1830
Majandusmin. rahandusosakonna pantkirjad:					
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	68	—
" E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	60	—
" F. (9 a.) 4%	100	—	—	42	—
Pikalaenu Panga:					
pantlehed (20 a.) 6%	1000	—	—	1000	—
võlak. (20 a.) 5%	5000	—	—	5000	—
" (5 a.) 5%	5000	—	—	5000	—
" (5 a.) 4 1/2%	5000	—	—	5000	—
" (5 a.) 4%	5000	—	—	5000	—
4% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	90	—
4% Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt Krediiditasut. nende nõudm. ümberlaenustamisel.	100	—	—	—	100
6% E. Hüpot. Panga pantl.	100	—	—	90	91
5% E. Maakrediits. pantl.	100	96	—	96	97
5% T. Immoobilp. pantl. rbl.	100	—	—	3	3.25
4 1/2% E. Maap. pantl. (7. s.)	100	—	—	100	—
4 1/2% " " (8. s.)	100	—	—	100	—
4 1/2% " " (9. s.)	100	—	—	100	—
Aktsiad:					
Eesti Pank	50	8%	—	63	66
Krediit Pank	50	5%	—	—	—
Pärnu Krediit Pank	50	3%	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	4%	—	—	—
Balti Puuvilla ketr. ja kud. vabr. a/s	50	2 1/2%	—	—	—
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s., end. „Volta“	100	8%	—	—	—
„Eesti Union“ kindl. a/s.	50	6%	—	—	—
„Ephag“ Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing	100	8%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	—	—	—	—
„Ilmarine“ a/s.	100	—	—	—	—
„Fr. Krull“ a/s.	50	—	—	—	—
„Hansa“ kindl. a/s.	50	20%	—	—	—
„Kinnisvara“ o/üh.	50	—	—	—	—
„Kütte Jõud“ a/s.	100	—	—	—	—
„Majaomanik“ kinnisvarade kasut. o/ü.	50	—	—	—	—
„Massoprodukt“ a/s.	50	—	—	—	—
„Mootor“ o/ü.	50	6%	—	—	—
Narva Kirjastuseühisus	50	—	—	—	—
Piirit. puhast. vabr. o/üh.	500	2%	—	—	—
„Polaris“ Eesti kindl. a/s.	50	12%	—	—	—
„Port-Kunda“ a/s.	50	6%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	8%	—	—	—
Saku õlletehas a/s.	50	—	—	—	—
G. Siegel a/s.	50	7%	—	—	—
SindiTekstiilvabrikute üh.	50	—	—	—	—
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s.	50	—	—	—	—
„Ühiselu“ a/s.	50	—	—	—	—
O/ü. „Tarlon“	50	—	—	—	—
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufakt. o/ü.	5000	1%	—	—	—
„Eesti Kiviõli“ a/ü. 1922. ja 1936. a.	50	—	—	—	—
O/ü. Raadio-Elektrotehn. Tehas „Ret“	100	10%	—	—	—

Tallinna fondibörsi

kursisedel.

		6 XII 1937	7 XII 1937	8 XII 1937	9 XII 1937	10. XII 1937	11 XII 1937
New-York dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.61	3.61	3.61	3.61	3.61	3.60
	M.	3.68	3.68	3.68	3.68	3.68	3.67
London 1 naelsteri.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11
	M.	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35
Berlin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	146.05	145.95	145.95	146.05	146.00	145.95
	M.	147.90	147.80	147.80	147.90	147.85	147.80
Berlin (clearing) 100 s. riigim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	145.00	145.00	145.00	145.00	145.00	145.00
	M.	147.50	147.50	147.50	147.50	147.50	147.50
Helsingi 100 soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98
	M.	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10
Stokholm 100 rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40
	M.	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60
Kopenh. 100 daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85
	M.	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05
Oslo 100 norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95
	M.	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15
Pariis 100 prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	12.28	12.28	12.28	12.28	12.28	12.27
	M.	12.53	12.53	12.53	12.53	12.53	12.52
Amsterd. 100 floriini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	201.00	201.10	201.05	200.95	200.95	200.85
	M.	204.50	204.60	204.55	204.45	204.45	204.35
Riia 100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.40	71.40	71.40	71.40	71.40	71.40
	M.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
Zürich 100 helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	83.60	83.60	83.60	83.60	83.60	83.55
	M.	85.00	85.00	85.00	85.00	85.00	84.95
Brüssel 100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	61.45	61.40	61.40	61.40	61.40	61.40
	M.	62.45	62.40	62.40	62.40	62.40	62.40
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.03	19.00	19.00	19.00	19.01	18.99
	M.	19.38	19.35	19.35	19.35	19.36	19.34
Praha 100 tšehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	12.72	12.71	12.69	12.71	12.70	12.69
	M.	12.94	12.93	12.91	12.93	12.92	12.91
Viin 100 austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	68.50	68.50	68.50	68.50	68.50	68.50
	M.	70.20	70.20	70.20	70.20	70.20	70.20
Budapest 100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	68.80	68.80	68.80	68.70	68.60	68.60
	M.	70.50	70.50	70.50	70.40	70.30	70.30
Kaunas 100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	61.00	61.00	61.00	61.00	61.00	61.00
	M.	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50
Danzig 100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	68.80	68.80	68.80	68.70	68.60	68.60
	M.	70.50	70.50	70.50	70.40	70.30	70.30

GEORG STUDE

ASUT. 1864

PIKK TÄN. 16

TALLINN

TEL. 442-67

MARTSIPAN

ŠOKOLAAD

KONDIITRISAADUSED

Tsementbetoon on põline, odav, lihtne valmistada ning 100% kodumaa aine.

Tsement-betoonist ehitatakse edukalt:

vundamente ja müüre,
seinu (nopsa-, õõnes- ja massiiv-),
põrandaid ja lagesid,
treppe, korstnaid,
katuseid raudbetoonist
ning tsementkividest
jne. jne.

puhaslauda-, sigala- ja tallipõrandaid,
silohoidjaid, künasid,
virtsa- ja sõnnikuhoidlaid,
veepaake ja piimajahuteid,
kaevurakkeid, veetorusid,
jne. jne.

sildu, teetruupe,
maanteid ja kõnniteid,
aia- ja väravaposte,
paise ja tugimüüre
jne. jne.

Igasugust juhatast tsemendi õige tarvitamise kohta annab tasuta A/S. Tsemendivabrik „Port-Kunda“ müügikontori juures asuv

Nõuande-büroo

Tallinn, Valli 4-6, tel. 450-17.

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, LEVINUM JA LOETAVAM PÄEVALEHT EESTIS, SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT

„LASTE RÕÕM“

— LOETAVAIM LASTE AJAKIRI

SUURED NING TÄIELISED

RAAMATU- JA KIRJUTUS- MATERJALIDE KAUPLUSED

KIRJANDUSE- JA PABERILAOD

TÄIELISIM

GRAAFIKATÖÖSTUS

TRÜKIKODA TSINKOGRAAFIA
LITOGRAAFIA KÕITEKODA

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS,
TALLINN, PIKK TÄN. 2, OMA TELEFONI KESKJAAM NR. 428-83